

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

VII. ročník ● 1/2014

Evanjelikalizmus I

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

FÓRUM	4
PRI ŠÁLKE... s Adrianom Kacianom	5
EVANJELIKALIZMUS Štefan Markuš: Subkultúra evanjelikalizmu Pavel Černý: Fenomén evanjelikalizmu Pavel Hanes: Prečo evanjelická teológia?	10
Filozofické okienko: POHĽAD NA GLOBALIZÁCIU Martin Štúr	18
Právna poradňa PÔŽIČKY A ICH ÚSKALIA Jana Lesňáková	22
ROZPRÁVANIA Z TROLEJBUSU Tomáš Komrška	24
OMILOSTENÍ TRESTANCI Štefan Markuš	26
DIALÓG MLADÝCH Božie ženy	27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.mediasvatava.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 20. 1. 2014 Tlač: Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: Foto: Ľubo Bechný

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

PREDNÉ LALOKY

Ludský mozog zostáva pre človeka zahalený tajomstvom. Výskum v oblasti neurológie však za posledných 15 rokov priniesol zaujímavý poznatok. V prednom mozgovom laloku je uložené centrum, ktoré súvisí so schopnosťou človeka domýšľať dôsledky svojho rozhodovania a činov. Jeho vývoj je najprudší v rozmedzí 14–20 rokov, vrásnenie tejto časti mozgovej hmoty sa však ustáli až okolo 25. roku života človeka. Dobrá a zároveň zlá správa pre rodičov (dôležitá informácia pre potenciálne páriky).

Dobrá v tom, že aj teenager, ktorý na zúfalý výkrik rodiča – „To si si nevedel uvedomiť, čo nám tým spôsobíš?!“ odovzdané alebo zarputilo mlčí, má v konečnom dôsledku ešte šancu. Rodič len musí byť trpezlivý, mladému mozočku vyhovieť, vytvárať podmienky na optimálne „vrásnenie“ a čakať na príchod štvrtstoročia, v ktorom bude jednoznačnosť toho, či ratolesť „nevie“, „nemôže“, „nedokáže“ a „nechce“, jasnejšia.

Zlá správa v tom, že ak vývoj mozgu dieťaťa v prvých piatich rokoch jeho života nedostal potrebné impulzy – a tu veda mlčí, či k objatiu, emocionálnej pestrosti v rámci stabilnej rodiny je vhodné použiť aj Makarenkov inštrument – jeho predné laloky zostanú natrvalo a nevratne poznačené. Na celý život. So všetkými dôsledkami. Nielen v oblasti jeho emocionálnej inteligencie, ale aj predvídavosti. Želať si niečo totiž ešte neznamená, že rozumiem procesom, ktoré modelujú budúcnosť. Ani to, že do nich viem vstúpiť tak, aby som budúcnosť ovplyvnil pozitívne. A už vôbec nie to, že chcem.

Pripomína mi to myšlienku filozofa: Kto nevie perspektívne uvažovať o tom, čo je ešte vzdialené, čoskoro bude lamentovať nad tým, čo je už neodvratné. Autor tu pozýva človeka uvažovať o budúcnosti, počítat s ňou s ohľadom na prítomné možnosti rozhodovania. Zároveň varuje nad dôsledkami, ktoré nastanú, ak sa nevyužije čas „teraz“, a to takým spôsobom, ktorý stojí na múdrosti zasadennej do reálnej perspektívy budúcnosti.

Vstúpili sme do roku, v ktorom si budeme pripomínať štvrtstoročie Nežnej revolúcie. Dobre si pamätám vysielanie Slobodnej Európy z tých čias, v ktorom zahraniční experti odhadovali, za koľko rokov Československo dostihne úroveň života a spoločnosti na Západe. Rozčulovalo ma, keď jeden z nich povedal 7–10, ale vystrašilo ma, keď druhý skepticky povedal 10–15 rokov. Ani vo sne by mi však nenapadlo, že po 4 rokoch už nebude Československo, že po 20-tich rokoch sa takto zmení tvár a charakter Európy, že po 25-tich rokoch budeme „neodvratne“ voliť prezidenta v takom stave našej spoločnosti, že sa budeme vzdávať západu paradoxne ako jeho súčasť... Naše laloky akosi nie a nie dorásť.

Rok 2014 je tiež rokom, v ktorom sa Dialóg dožíva 7 rokov. Nemá síce taký počet čitateľov, ako by si jeho tvorcovia želali, ale na druhej strane je príjemným prekvapením fakt, že neostal v inkubátore, ani nebol položený pod trávnik. Stále chce byť platformou, kde prebieha zmysluplná komunikácia, kde sú kvalitné informácie a myšlienky, ktoré stoja nielen za prečítanie. Chce otvárať otázky, ktoré nie sú len „trendy“, ale vážne súvisia s budúcnosťou, pretože sú nadčasové. Chce prizývať k spolupráci každú ochotnú ruku. Naďalej bude raziť svoju vlastnú cestu, ktorá nebrzdí vody komercie, bulváru ani kopírovania zahraničných médií. Nie je to ľahké. Ale – čo je ľahké, keď ide o používanie predných lalokov?

Aj spoločenstvá Božieho ľudu idú akýmisi cestami. Za štvrtstoročie života v slobode sme tu mali niekoľko vln, na ktorých plávali vlajkové lode s nápisom – zborový rast, zakladanie zborov, multiplikačné učeníctvo atď. Veľa takých lodí preplávalo a – odplávalo. Výsledok? Iba niektoré evanjelikálne zbory zažívajú významnejší nárast. Oveľa väčší počet zborov zažíva stagnáciu a niektoré dokonca významný prepád. Ďalšie vykazujú neprehliadnuteľné znaky toho, že sa k hranici prepádu nezadržateľne blížia. Prečo sa do jedného zboru mladí ľudia hrnú a z iného – v tom istom meste – utekajú? Prečo sa komodita „kazateľ“ stáva nedostatkovou? Vieme identifikovať neželané trendy? Alebo si povieme tak postmodernisticky – nehovorme o „stagnácii“, „neželaných trendoch“, ved všetko zlé je na niečo dobré...

Medzi rôznymi hlasmi o budúcnosti však výrazne prečnieva ten Jeremiášov. „Lebo ja poznám úmysly, ktoré mám s vami – znie výrok Hospodinov – úmysly smerujúce k blahu a nie k nešťastiu: dať vám budúcnosť a nádej.“ Kto má uši, nech počuje. Kto nemá, tam hlavou múr neprerazíš. Aj keby laloky boli dokonalé.

Prajem všetkým čitateľom aj spolutvorcom Dialógu požehnaný rok 2014.

TIBOR MÁHRIK
(Autor je kazateľom
CB v Žiline.)

AD: Takmerbrat, Dialóg 11/2013

Môj učiteľ Pavel Hanes už dávno upozorňoval na blížiacu sa potrebu nahradiť pojem „evanjelikalizmus“, lebo stráca pôvodný význam a vyprázdňuje sa jeho obsah. Táto prorocká predpoveď sa, žiaľ, naplňuje. A to je vážne. Predovšetkým preto, lebo konfrontuje ani nie tak našu evanjelikalnosť, ako skôr to, či si naše duchovné postoje a život ešte zaslúžia toto označenie a či ho nezneužívame. Bez akéhokoľvek negativizmu možno vnímať ne jeden nasvedčujúci znak, ktorý túto otázku aktualizuje, vrátane nadpísanej diskusie v 11. čísle Dialógu.

Keď zoberieme do úvahy oblúbené heslo „Jednota v rôznosti“, tak na jeho popularizácii sa prekvapujúco podieľajú všetky strany názorového spektra evanjelikalnej obce. Je naivné myslieť si, že z čírych pohnútok k svornosti. Jeho ideologická podmanivosť prezrádza, že charakter dnešného evanjelikalizmu fakticky viac utvárajú rôznosti kryté jednotou, než jednota krytá odlišnosťami. Ak ide, povedzme, o dobovo-kultúrnu prispôbitosť v interpretácii, aplikácii či dokonca prežívaní evanjelia, tak tá odráža nielen zámer komunikačnej a evanjelizačnej účinnosti, ale nesie v sebe aj náboj nového, avantgardného vývoja evanjelikalizmu, reagujúceho na potrebu vyrovnávať sa so sklonom k nejednotnosti v myslení a praxi viery. Táto tendencia pri svojom hlbšom pochopení vzbudzuje nieistotu, do čoho sa rozvinie v plnej intenzite a s akými dôsledkami.

Typickým problémom je praktický rozmer evanjelikalného pochopenia *slobody* a *lásky* v Kristovi, napríklad v takej oblasti, akou je aktívna účasť inak sexuálne orientovaných ľudí na zborovom živote, ktorej sa dot-

kla spomínaná – ale sčasti aj predchádzajúce diskusie v Dialógu. Niekedy si prajem, aby Pán Ježiš bol medzi nami prítomný fyzicky. Aby nám osobne a sám vysvetlil, ako má dnes cirkev uplatňovať jeho vzor, keď otváral náruč, búral hranice medzi ľuďmi a nehladel na osobu. Lenže – On tu nie je. Namiesto seba nám poslal svojho Svätého Ducha. Ten dáva svetlo pre ľudský život a riešenie jeho zložitostí. Problém je v tom, že proti svetlu Ducha ťažko vznášať námietky. A tak niekedy nezostáva nič iné, len vyvaľovať oči pri pohľade na to, čo všetko Duch súčasnej cirkvi „zjavuje“. Napríklad to, že gayov a lesby môže s pozhnaním sobášiť. Je len otázkou času, kedy takto nastavený Duch zjaví, že tieto privilégiá v optike Kristovej lásky a slobody majú aj bisexuáli, pedofilovia, zoofilovia. No a následne nám určite „zjaví“ to, že ľudia tohto druhu môžu v cirkvi vyučovať naše deti a mládež – napríklad „o kresťanských princípoch partnerských vzťahov, manželstva, rodičovstva“. Nebude to, nakoniec, ani proti nášmu (CB) Poriadku.

Kde a ako skončí tento trend? Čo po ňom zostane budúcim generáciám, keď už nebude tých, čo ho argumentačne odobrujú? Nad tým si propagátori takto pochopenej Kristovej lásky a slobody nelámu hlavu. Dôležitý je pre nich len momentálny étos *akceptácie*.

Cítim však, že nemôžem skončiť týmto sarkazmom. Trpko priznávam, že nie som pred Bohom lepší ani čistejší ako tí, o ktorých som hovoril a napriek tomu som dostal v cirkvi výsady, aké nedostane hoci kto. Všetci potrebujeme bázeň a múdrosť Božiu v miere ako nikdy predtým. Len či sme pre ňu aj otvorení.

Pavol Bomba, Vranov nad Topľou

ADRIAN KACIAN sa narodil roku 1970 v Ružomberku. Neskôr sa presťahovali do Tisovca, kde prežil svoju mladosť spolu so sestrou Bibianou až do odchodu na vysokú školu. No a potom štúdiá, dlho, dlho. Viac sa dozviete z rozhovoru – sedíme v jednom hoteli, skoro ráno pred jeho odchodom na služobnú cestu do zahraničia.

PRI ŠÁLKE S... ADRIANOM KACIANOM

sa rozprával ĽUBO BECHNÝ

Foto: ĽUBO BECHNÝ

S Adrianom Kacianom som sa zoznámil neplánovane pri fotografovaní pre publikáciu, vydanú pri príležitosti 60. výročia založenia Žilinskej univerzity. Zaujal ma svojím prístupom k študentom i otvorenou komunikáciou. To som ešte vtedy nevedel, že spolu s Bohdanom Hroboňom zakladali Biblickú školu v Martine, ktorá spolu s ostatnými jej aktivitami tvorí fenomenálny kúsok evanjelictva na Slovensku.

Aká je tvoja cesta viery? Viem, že bola a je trochu kľukatejšia...

Vyrastal som vo formálnom katolíckom prostredí. Takmer celá moja široká rodina sú rímski katolíci. Niektorí živí, iní formálni – na papieri. Vážim si rodičov za to, že v ťažkých 70. rokoch ma dali tajne pokrstiť v malom zašitom kostolíku niekde za Liptovskou Štiavničkou. Takto som sa aj ja stal pokrsteným členom širokej Rímskokatolíckej cirkvi. Vedenie ku viere som však doma veľmi nezažil. Na nejaké sviatky sme občas išli do kostola, ale to bolo asi tak všetko. Mama aj uvažovala, že má dá na náboženské vyučovanie, ale katolícky farár v Tisovci sa vylakal a aby neprovokoval komunistov, pre istotu neotvoril žiadny ročník. Viem, že moja mama sa modlievala, takže na tú dobu to vlastne bolo nadštandardné. S rodičmi mám dodnes výborný vzťah a čím ďalej, tým som im viac a viac vďačný za ich výchovu.

Nekonalo sa ani Prvé sväté prijímanie?

Nie. Celý ten kraj bol strašne červený. Mali sme tam sľub vernosti socialistickej vlasti, práve v období, keď u katolíkov býva birmovka (smiech). Ako deti sme sľubovali vernosť vlasti, za čo sme dostali

hodinky či bicykel a pod. A bola to masovka. Pamätám si, že všetci do jedného z ročníka sme to absolvovali – dobrovoľne nasilu.

Ako si sa dostal na „matfyz“ do Bratislavy?

Tieto predmety ma vždy bavili. Bol som produktom tej doby – človekom, ktorý nepočítal s nadprirodzeným. Bavil ma aj futbal, vraj mi aj trochu išiel. Prihlásil som sa na školu, že sa jej budem venovať popri futbale a ak by kariéra futbalistu náhodou nevyšla, budem mať v rukách papier, aby som mohol robiť učiteľa. V Bratislave som teda hrával futbal a školu som dosť flákal. Kľúčovým momentom v mojom živote bola Nežná revolúcia v 1989. Tu som zrazu pocítil, že existuje niečo nadprirodzené, čo môže dať ľuďom dokopy. Chodili sme po stredných školách, fabrikách a presviedčali ľudí o nezmyselnosti a absurdite komunistického režimu, aby sa dokázali naštartovať a zbaviť sa toho jarma totality, ktoré si stále so sebou nosili.

Ako s futbalom?

V treťom ročníku som pomerne vážne ochorel a musel som s futbalom na istý čas prestať. Stratil som vlastne zmysel života a zároveň do

môjho života zasiahlo čosi, s čím môj svet nepočítal – nejaká vyššia sila.

Čo sa stalo?

Mal som vážny problém s obličkami. Nemohol som sa ani spotiť a každá väčšia fyzická námaha akoby vracala chorobu naspäť. Mal som 21 rokov a lekár mi povedal, že sa s tým nedá nič robiť. Kariéra vrcholového futbalistu bola nenávratne preč. Skúšal som to s jogou, makrobiotickou stravou a pod. Telo sa trochu dostalo do normálu, ale ten zmysel tam stále chýbal. V piatom ročníku počas učenia na štatistiku som si zrazu uvedomil, že je zle. Začal som sa na ňu vážne učiť, až to vzbudzovalo rozruch v mojom okolí, či sa mi niečo nestalo.

Potom som šiel na skúšku ako posledný k veľmi múdremu človeku. Zrazu ten profesor nebol nepriateľ, ktorého treba nejak obalamutiť za účelom vykonania skúšky, ale starší kolega, ktorý vedel odpovede na moje otázky. Uvaril mi kávu a ja som mu poctivo povedal, čomu rozumiem a čomu už nerozumiem. Nakoniec bola z formálnej skúšky dvojhodinová debata, kde mi došlo, čo som už dávno tušil – matematika je úžas-

ná veda. A zrazu som si uvedomil, že som preflákal takmer 5 rokov a zatúžil som ísť študovať „matfyz“ ešte raz a poctivo. Žiaľ, už to nešlo. Asi by si mysleli, že mi šibe (smiech). Tak som sa pustil aspoň do náročného diplomového projektu – vytvoriť softvér na zobrazenie rôznych kriviek, funkcií a pod. Vedel som z programovania len základy a nespál som celé tri mesiace, kým som to urobil. Po tých troch mesiacoch úmornej práce som prišiel na to, ako by sa to dalo urobiť oveľa ľahšie a efektívnejšie. Vlastne som sa takto komplikovane naučil programovať.

Ako to dopadlo?

Absurdné bolo, že predseda štátnicovej komisie vyšiel von a pýtal sa, kto bude na obhajobu diplomovky potrebovať počítač. Prihlásil som sa len ja z dvanástich študentov. A on na to: „Keď len jeden, to je málo, to nebudeme nosiť...“ To bola doba, keď bolo jedno PC na katedru a museli by ho doviezť na mobilnom stolíku. Bol som strašne, strašne sklamaný. Mal som vytlačené štyri čiernobiele obrázky z monitora a na nich som to demonštroval. Čakal som, že niekto povie – wau, to je vynikajúce! Chcel som aspoň niečo urobiť poriadne. A teraz, po takom doslova odfláknutom štúdiu, prišla dilema: ísť učiť, alebo nie?

Bolo tesne po revolúcii, nechcel si ísť von?

Problém bol v tom, že sme nevedeli (naša generácia) žiadny jazyk. Dokonca ani tej ruštiny sme toho veľmi nedali. I keď ja osobne som v nej bol dobrý. Na podnikanie som sa veľmi necítil. A raz pri víne mi kamarát hovorí: „Čo sa ty tu moceš, veď v Tisovci je výborné evanjelické gymnázium!“ To bolo otvorené asi rok. Hľadali učiteľa matematiky a fyziky. V Tisovci som vyrastal, bol to môj rodný kraj. Pýtal som sa na podmienky – a vraj pokrstený evanjelik, ovládajúci angličtinu. Ups! A ja som bol ako dieťa pokrstený za katolíka. A ďalej – angličtina! Ja som vedel len pár slov z futbalu. Skôr tie nadávky, ktoré by sa na evanjelickom gymnáziu nedali použiť. No a po tretie – papier, diplom učiteľa. Ani ten

som ešte nemal, i keď som bol už po štátniciach...

Čo bolo ďalej?

Prišiel som na pohovor k riaditeľke a hneď jej hovorím, že to nemôže fungovať, lebo som pokrstený katolík, z Biblie neviem nič, po anglicky takmer nič a papier na učenie tiež nemám – i keď táto posledná vec je jediná nádejná. Bola asi vo veľmi núdznej situácii, keď na všetko hovorila, že nevádi. Ešte jej hovorím: „Ale ja sa ani modliť neviem!“ A ona, že to nič, budete ticho a nejaký študent sa už pomodlí. Vyšiel som von s rozhodnutím, že si budem hľadať niečo iné a toto si nechám len ako zadné vrátka, keby by ma ako neznaboha prinajhoršom vzali. Po druhých štátniciach som sa stále nevedel rozhodnúť. Bolo to v máji či júni. Trochu som sa zašival so snahou oddialiť rozhodnutie. Do septembra bolo času dost.

Čo sa stalo?

Riaditeľka mi zavolala. Vôbec ma nepresviedčala, len ma pozvala na školský výlet, aby som lepšie spoznal prípadných budúcich kolegov. Nemal som momentálne čo robiť, reku idem. No a to bol ten kľúčový okamih.

Čoho?

Môjho duchovného obrátenia. Bol to vlastne kresťanský tábor, ktorý trval tri dni. Celé to organizoval Bohdan Hroboň, ktorý tam už rok robil a z Hanušoviec mal bohaté skúsenosti s mládežníckou prácou. Súčasťou tábora boli večerné stretnutia, kde Bohdan vykladal Písmo a spolu o tom diskutovali. Prvý večer som nerozumel ani slovo a pozeral som sa, že čo to tam tárajú. Druhý večer, keď bol výklad, som tiež veľa nerozumel, ale stalo sa čosi zvláštne.

Nenapínaj!

Videl som padať hviezdu. Prvýkrát vo svojom živote. A v tom okamihu som precítil také hlboké presvedčenie, že „toto je miesto, kde máš byť!“ Po piatich rokoch tápania a blúdenia na vysokej škole som zrazu hlboko a intenzívne pocítil, že moje miesto je tu, v oblasti kresťanského vzdelávania. Bolo

to intenzívne a silné, slovami sa to poriadne opísať nedá. Je to možno absurdné, ale od toho okamihu som vedel, že moje miesto je práve tu, medzi mladými kresťanmi. A pritom – z teológie som nevedel nič a z Biblie totálne nič. Mal som len ten zážitok tam pri ohni, keď Bohdan rozprával príbeh o Ježišovi. On ku mne náhle prehovoril a povedal mi: „Toto mám pre teba, toto budeš!“ Nič viac, len toto. Odvtedy bolo pre mňa jasné, kde je moje miesto. Hneď na tom mieste som povedal, že to beriem a nastúpim ako učiteľ. Rok sme učili spolu s Bohdanom.

Poznal si ho predtým?

Nie, len som ho stretol na chodbe v rámci prehliadky školy, keď som išiel navštíviť riaditeľku. Povedal mi vtedy, že ak to chcem robiť pre peniaze, že sa to neoplatí. Ale to som už vedel – nijakú veľkú múdrosť mi nepovedal, že z učiteľského

platu sa zbohatnúť nedá. On tam učil angličtinu a bol možno jediný, čo na škole vedel Otčenáš.

Ani riaditeľka?

Ťažko povedať. Mňa osobne na Gymnázium v Hnúšti pred revolúciou rok učila dejepis. A učiteľovanie za komunistov nešlo bez pozitívneho kádrového posudku. Duchovné aktivity mal však na Evanjelickom gymnázium v Tisovci (EGT) na starosti Bohdan. Certifikátom mu bolo pôsobenie v evanjelickom zbore v Hanušovciach po boku svojho otca Jána Bohdana Hroboňa. Každý utorok a štvrtok sme mali tzv. black boxy – stretnutia pri Božom slove. Decká mohli počas týždňa hádzat do čiernej škatule (black box), umiestnenej na chodbe, otázky rôzneho charakteru a Bohdan potom na ne v duchu kresťanského učenia odpovedal. Bolo to dobrovoľné, ale chodili tam takmer všetci študenti (škola mala

vtedy dva ročníky). Klubová sála bola doslova narvaná. Piesne, sveďectvá, spevokol. Vtedy bol záujem o duchovné veci enormný.

Na školu prijímali len evanjelikov?

Nie. To by sme nemali šancu. Ak sa na školu hlásilo dvesto ľudí, tak evanjelikov z toho bolo takých 60–70. A to podľa študijných výsledkov prvých dvadsať boli vždy katolíci. Prvý rok som teda len počúval, od pána farára Zúrika som si vypýtal Bibliu a začal si v nej čítať. Študenti mali množstvo otázok, ale cirkev bola absolútne nepripravená s nimi začať nejako pracovať. Pôsobil síce už Jano Vecan a ďalší, ale tá potreba bola neskutočná.

Keď si prežil obrátenie, vedel si už vtedy, že tvoja cesta bude skrze Evanjelickú cirkev a. v., alebo to ešte chvíľu trvalo?

To pre mňa nebola otázka. To, že som sa stal evanjelikom, bolo pre mňa úplne prirodzené. I keď sa priznám, že moji príbuzní, najmä rodičia, s tým mali zo začiatku trochu problém. Po čase sa to však utriaslo a úplne to akceptovali. Zdá sa mi, že začali byť poctivejšími kresťanmi-katolíkmi a ja sa z toho veľmi teším.

Ale vráťme sa ku škole. Počul som, že ste sa tam, spolu s Bohdanom dostali do problémov. Čo sa stalo?

Tých dôvodov bolo viac. Hlavný bol asi ten, že sme sa s vtedajšou riaditeľkou nedohodli na spôsoboch a forme duchovnej formácie študentov. Bolo to spôsobené aj tým, že škola bola dotovaná nejakými zbormi Missourskej synody z USA a oni tam tlačili svojich farárov ako študentských duchovných. No a jedného sme zažili naplno, mal vyše sedemdesiat rokov a tú prácu so študentmi totálne nezvládal. Jeho tam direktívne natlačili, ale študenti ho nechceli, doslova ho odmietali. Bola to veľmi nešťastná situácia. Bola tam jazyková aj kultúrna bariéra. Snažili sme sa s ním nájsť spoločnú reč, ale bez úspechu. On bol vlastne farár na dôchodku. Na Slovensku sa potom ešte oženil a neskôr rozviedol. Podľa mňa bol trochu špekulant.

Študenti mu nerozumeli, jeho výklady boli nezrozumiteľné, suché, nedalo sa to počúvať. Jeho kázne sa museli prekladať do slovenčiny a ani prekladateľ niekedy nevedel, o čom je reč. My sme s tým otvorene nesúhlasili a nastal konflikt.

Čo si ty mal čo nesúhlasiť – však teba prijali na matiku, fyziku...

No áno, ale nemohli sme to nechať len tak. Mali sme pocit zodpovednosti. Študenti tam prestávali chodiť a celé to začínalo upadať. Ja som matematiku učil poriadne, ale ak to mala byť evanjelická škola, tak tieto duchovné záležitosti museli byť tiež zabezpečené kvalitne. Šlo zrejme aj o peniaze. Biskup, predstaviteľia cirkvi a riaditeľka sa museli rozhodnúť, či peniaze z Ameriky na dostavbu školy, alebo nejaký Bohdan Hroboň a Adrian Kacian. Tak najprv predali Bohdana ako Jozefa do Egypta (takto to zhodnotil vtedajší tisovský farár Mojmir Zúrik) a Bohdan musel školu opustiť. Riaditeľku, po ľudsky hovorím, celkom chápem. Keď je na jednej strane jedinečná finančná ponuka na dokončenie rekonštrukcie školy a na druhej strane nejaké mladé uchá, začínajúci učiteľia a ešte neprispôsobiví, tak nie je čo riešiť. Potom sme boli cez prázdniny na brigáde v USA a Bohdan sa rozhodol tam zostať. Však výpoveď mal vo vaku. Ja som sa však do školy vrátil.

Vážne?

Áno. Riaditeľka si ma hneď na začiatku roka zavolała na koberec a dôrazne mi povedala, že ak budem pokračovať – podľa nej v diverznej činnosti – tak budem musieť odísť. Dala mi tiež ponuku, že ak sa ustálím a nebudem sa viac starať do duchovnej oblasti, má pre mňa miesto zástupcu riaditeľa. A vtedy som sa strašne rozosmial.

Prečo?

Každý, kto robí v školstve, vie, že robiť zástupcu je tá najnevďačnejšia funkcia na škole. Proste za trest. Ja beriem všetky funkcie ako trest za svoje hriechy. A zástupcovstvo, to je hlavne o administratíve. Ona to myslela úplne vážne, no keď som si ja predstavil seba ako zástupcu,

prišlo mi to totálne smiešne. Jej sa to asi veľmi dotklo. Nakoľko som s diverznou činnosťou duchovnej práce neskončil, začala ma systematicky kontrolovať, priam prenasledovať. Zvykol som napríklad vždy zapisovať triednu knihu až v piatok za celý týždeň. No a ona si ju s chuťou pozrela vo štvrtok a poslala mi písomné upozornenie. A k tomu všelijaké iné „prkotiny“. Pochopil som, že kurz smerom k môjmu odstrelu už bol naštartovaný. Na konci školského roka si ma zavolala a dala mi dve možnosti. Dobrovoľný odchod alebo prepustenie. Zvolil som si prvú možnosť, a tak som „dobrovoľne“ odišiel.

Čo si robil ďalej?

Prihlásil som sa na doktorát z matematiky. Nikde nie je oficiálne zaznamenané, že ma vlastne z EGT vyhodili. Inak by som asi nešiel na doktorát a v živote by som si asi nenašiel miesto v Martine na biblickej škole. Takže svojím spôsobom som riaditeľke EGT aj trochu vďačný.

Potom si sa rozhodol znovu študovať matematiku?

Doktorát z matematiky som začal v roku 1995 u vynikajúceho školiťela, profesora Bela Riečana. Súčasne som robil asistenta na katedre matematiky vtedajšej Elektrotechnickej fakulty STU v Bratislave.

Kde si býval?

Na internáte a na víkend sme chodili na Martinskú faru, kde pôsobili Bohdanovi rodičia. No a vtedy prišiel Bohdan s myšlienkou vybudovať biblickú školu, biblické vzdelávanie pre laikov. Bohdan sa už vrátil z Ameriky, kde veľa vecí oľtúkal. Bola to koncepcia vtedy na Slovensku úplne nová. Bohdan je vyštudovaný počítačový inžinier a v tom bola tá najväčšia ironia, že počítačový inžinier a matematik išli zakladať biblickú školu. Bola to strašná trúfalosť, priam drzosť. Avšak bolo nám jasné, že potrebujeme formálne vzdelanie. Tak som si dal prihlášku na teologickú fakultu. Otváral sa vtedy (1996) aj trojročný program pre učiteľov náboženstva, čo mi aj celkom vyhovovalo. Keď som však doniesol prihlášku, tak mi oznámili, že program zrušili. A ja na nich, že čo te-

raz? A oni, že už len za farára, päť rokov. Vtedy iná možnosť nebola.

A prijali fa?

To bol problém. Ja som nemal žiadny papier o konfirmácii a „bumážku“ len o katolíckom krste, aj to nie doma. Spĺňal som všetky kritériá, až na tie cirkevné. Jano Hroboň, Bohdanov brat bol vtedy farárom v Bratislave, tak som šiel za ním. V piatok som mu zaklopal na fare s tým, že do týždňa potrebujem konfirmáciu. Chvilu sa mi snažil vysvetliť, že to tak ľahko a jednoducho nejde. Avšak konfirmačnú látku som zvládol, s vyznaním som tiež nemal problém, takže po týždni intenzívneho doučovania som bol nasledujúci týždeň konfirmovaný. Bol to duchovne veľmi obohacujúci moment. Následne som s ešte „teplým“ potvrdením o konfirmácii bežal na fakultu. Vzali ma pravdepodobne aj preto, že predstaviteľia mužského pokolenia boli čo do počtu v oslabení.

Aké boli prijímačky?

Zaujímavé. Vtedy ešte boli také štyri stupne. Začínalo sa písomným testom, kde ma prevetrali z biblických a teologických znalostí. Najhorší bol však pohovor s biskupom. Vtedy tam bol biskup Osuský, ktorý ma poznal z Tisovca, lebo Biskupský úrad Západného dištriktu bol zriaďovateľom EGT, kde som učil. No a na môj prvý pohovor s evanjelickým biskupom do smrti nezabudnem.

Čo sa dialo?

Vojdem, slušne pozdravím a asi päť minút to bol akože priateľský rozhovor. O Tisovci, vyhol sa všetkým ťažkým témam, normálne sa tváril a tak. A potom zrazu – myslel som si, že mu prišlo zle, lebo sa tak trochu skrúšil, privrel oči, nasadil smrteľne kamennú tvár – mal taký hlboký hlas, ktorý ešte podsadil – a začal úplne pomaly, ako z nejakej hlbiny: „Brat, čo ťa viedlo na túto školu?“ On sa tak silne duchovne či nejako inak sústredil na to, aby sa spýtal takúto jednoduchú otázku. A ja som si fakt myslel, že idem volať 155, že brat biskup má zdravotné problémy – tak sa mi to javilo. Nuž a ja, keď niekto zbytočne prekyslíčí jednoduchú záležitosť, reagujem

tak, že mi vždy napadajú, nazvime to, neštandardné odpovede. Hovorím si, čo teraz, mám rozprávať celý svoj príbeh? Vonku stepevali ďalší piati, čo čakali na pohovor. No povedzte svoj príbeh tak do jednej minúty. Tak som povedal „vlastné nohy“ – že to trochu odľahčím. No a jeho skutočne skoro porazilo. Veď to nebol žiadny duchovný dôvod. „Čóóó?“ No a potom som to, myslím, totálne pohnojil, lebo som mu povedal, že máme v pláne s Bohdanom založiť biblickú školu v Martine, biblické vzdelávanie. Podobne negatívne som dopadol na ústnom pohovore pred komisiou, čo bola predposledná štácia prijímačiek na EBF UK. Jediné, čo som zvládol bez problémov, bol spev. Napokon ma však prijali.

Ako si zvládol štúdium?

Bolo to nadupané. Učil som na plný úväzok na elektrofakulte, plus som pracoval na doktoráte z matematiky.

Študoval si aj v zahraničí?

Áno, rok a pol. Vo Wheatone som dokončil MA z biblickej teológie. Akademicky to pre mňa bola najväčšia skúsenosť, akú som kedy v živote zažil. Podarilo sa mi získať prestížne štipendium Billyho Grahama – ročne ho dostanú tak dvaja, traja ľudia. Sú tam študenti z celého sveta. Trochu ma zbrzdil bývalý generálny biskup Filo. Keď som už mal všetko práčne vybavené, začal ma odhovárať, že na takéto štúdium ešte nie som dostatočne zrelý. On si myslel, že EBF UK je moja prvá škola. Ale keď som vysvetlil, že už mám 28 rokov a zrelší už nebudem, tak ma nakoniec pustil a dal mi dobrozdanie.

Aký bol vtedy rozdiel medzi teologickým štúdiom u nás a v Amerike?

Poviem to na príklade. V Bratislave na EBF UK bola v tom čase knižnica v miestnosti 5 x 4 m v pivnici a knižnicu mala na starosti knihovníčka bez teologického či iného príslušného vzdelania. Sedela v miestnosti na druhom poschodí. Prišiel si tam, dal si jej kartotечný lístok, ktorý si stotočne vyhľadal v šuflíku na chodbe. Pani knihovníčka bola síce milá, ale poradiť

nevedela a po prevzatí lístku povedala, aby si prišiel o dva dni. Za dva dni zišla dolu do tej pivnice a knižku vyniesla. Väčšinou to bola kniha písaná švabachom z 18. storočia. To bol, diplomaticky povedané, prekonaný systém. Keď sa nám ako senátorom podarilo po dosť namáhavom boji zriadiť v jednej učebni študovňu s príručnou knižnicou, brali sme to ako úžasný úspech. A zrazu prídeš do USA a absolvuješ týždenný seminár, kde ťa učia, ako pracovať so zdrojmi v knižnici, ktorá sa nachádzala v jednej veľkej budove. A keď si písal seminárnu prácu na nejakú tému, tak si zadal do vyhľadávača kľúčové slovo a vychrliilo ti 2 000 relevantných kníh z rôznymi ponukami z celého sveta. V Bratislave sme vtedy mali spravidla jeden samizdat na predmet, ktorého obsah si sa nejako našprtal, nasal si do seba ako špongia, potom si ho vyrozprával učiteľovi a dostal si jedničku. A tu zrazu prídeš, mnoho zdrojov, nevedel som, kde sa mám obrátiť skôr; bol som spočiatku úplne stratený. Prosto, môžem to nazvať akademickým obrátením. Akoby si bol v inom svete. Samozrejme, že ten rozdiel bol v 90. rokoch zapríčinený najmä izoláciou EBF UK počas totality. Dnes už EBF funguje v tomto smere štandardne. Avšak pri vtedajšom zápase o zaskladné veci, ako bola študovňa a príručná knižnica, som si uvedomil, že komunistický režim nebol jediný, čo spôsoboval túto izoláciu. Po skončení EBF UK som dva roky slúžil ako kaplán v martinskom zbore. Teraz som zamestnancom Katedry náboženských štúdií Fakulty humanitných vied ŽU a Biblickej školy v Martine.

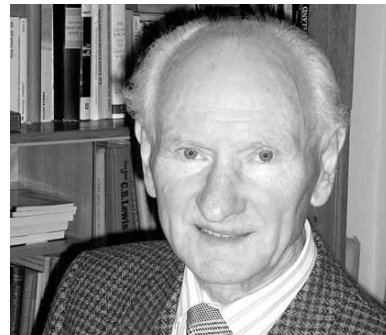
Na záver otázka: tvoja rodina?

Mám jednu úžasnú manželku Natáliu, ktorá je tiež, ako ja, farárkou ECAV na Slovensku. No a mám tri deti, Terezku (9), Timoteja (7) a Adriana (2). Zo živých tvorov ešte jednu mačku Oliviu, korytnačku Shehulienku a niekoľko rybičiek, ktorých počet značne kolíše. Bývame na Záborei neďaleko Martina, kde s nami býva aj manželkina babička. Tešíme sa z každého dňa a chvíle, ktoré nám Hospodin požehná.

Evanjelický východ 11/13 ■

MOJA SPOLUPRÁCA S ONDREJOM PRIŠTIAKOM

ĽUDOVÍT FAZEKAŠ
(Spomienka pri príležitosti
10. výročia
jeho smrti v októbri
minulého roku.)

Ako sme začali ako kazatelia spolupracovať? Do roku 1968 som bol 6 rokov kazateľom CB v Benátkach nad Jizerou. Svoje účinkovanie som tam dokončil preto, lebo v ten rok dostal levický zbor CB od Okresného cirkevného úradu povolenie pre druhého kazateľa. Nepamätám sa už presne, či cirkevný úrad určil, že jeden z nás bude správcom zboru a druhý len pomocným kazateľom. Zdá sa mi však, že my dvaja sme sa dohodli, že sa každý rok budeme vo funkciách striedať. Tak začal správčovskú úlohu vykonávať Ondrej Prištiak a v nasledujúcom roku som v tom pokračoval ja. Obaja sme to brali ako kolegiálnu, ale pre budúcnosť bolo toto inštinktívne konanie dôležité pre nerušené účinkovanie.

Mali sme ešte aj iné usporiadanie: zbor sme rozdelili na dve čiastky, a to na mesto a stanice okolo mesta. Potom jeden mesiac jeden z nás mal na starosti mesto a druhý stanice a druhý mesiac to bolo opačne. Pritom týždennú službu sme si rozdelili tak, že odpoľudnia sme navštívili 2-3 rodiny so spoločným rozhovorom, pred večerom sme mali biblické vyučovanie detí a večer zhromaždenie pre všetkých.

Bolo to dobre podelené. Neprekázali sme si, skôr sme sa dopĺňali. Každý pondelok sme mali stretnutia, kde sme preberali ako prebiehala naša týždenná služba a čo budeme robiť týždeň pred nami. Navzájom sme si povedali, aký ohlas má náš styk s rodinami a čo robiť pre jeho zlepšenie. Boli tu otázky manželské, výchovné, zamestnanecké a iné.

Pritom sme videli, že musíme dať pozor na to, aké obdarovanie máme od Pána. Ja som tiež pravidelne chodil na návštevy a rozhovory, ale Ondrej tu mal väčšie obdarovanie ako ja. Vedel sa prívetivo zaujímať o rodinné pomery, vedel dať rady a pod., kým ja som až tak nevedel radiť ohľadne detí, susedov, práce, zamestnania atď.

Čo sa týka kázní, bolo to opačne. Aj Ondrej mal plné teologické vzdelanie, ale ja som mal väčšie nadanie pre Písmo a jeho výklad v odborných knihách. Zvlášť: Ondrej to tak aj robil, že keď sa niekto chcel dozvedieť hlbšie o biblických knihách, o ich autoroch, prekladoch a výkladoch, tak ho poslal za mnou. Musel som obdivovať jeho pokoru.

Tak sa potom stalo, že sme pracovali spoločne 20 rokov, až do roku 1988 a za celý ten čas sme nemali nijaký rozpor, nedorozumenie alebo dokonca hádku. Prirodzene, nebolo to len niečo povrchné, lebo za taký dlhý čas sa tu a tam niečo vyskytne, ale Pán nám dal milosť, že sme si to povedali, vyjasnili a tak sme silu neinvestovali do hádky, ale do služby ľuďom na základe vzájomného uznania. Tak sme mohli aj druhých viesť k tomu, aby svoje dary užívali nie na povyšovanie sa, ale na spoluprácu medzi manželmi, rodičmi a deťmi a ako svedectvo, že v tom všetkom má byť oslávený náš nebeský Otec, ktorý nás rozdielne obdaroval. Naučil som sa, že rozdielnosť darov môže viesť k škodlivému „dvojboju“, ale z Božej milosti aj k užitočnému „dvojspevu“. ■

Evanjelikalizmus I

Možno to už dnes nie je podstatné, či sme alebo nie sme evanjelikáli. Podstatné je, že sme veriaci – kresťania. Ale tak to bolo aj v minulosti – ani katolíci, ani evanjelici neboli nekresťania. A predsa sa od nich odčleňovali skupiny veriacich, ktorí sa združovali v rôznych spolkoch a menších cirkvách pod akýmsi spoločným názvom – prebudenecké hnutie. Tieto živé spoločenstvá vyznávali isté dosť špecifické princípy a hovorilo sa im aj – sektári. Ale bolo naozaj všetko, čo vyznávali a podľa čoho žili, sektárstvom? Naozaj to treba všetko opúšťať a uspokojiť sa s tým, že naše kostoly a modlitebne navštevujú veriaci či hľadajúci ľudia? Ľudia, ktorým ani netreba pripomínať znaky a princípy evanjelikalizmu?

Prečo potom malé cirkvi vytvárajú zoskupenie evanjelikálnych cirkví?

Tomuto problému sme sa v tomto roku rozhodli venovať trochu viac priestoru v našom časopise. Vlastne sme začali už vlni v téme pod názvom *Takmerbrat*. A sľúbili sme, že budeme pokračovať názormi teológov. Oslovili sme viacerých z rôznych denominácií. Príspevkov na túto tému prišlo toľko, že sme sa rozhodli publikovať ich v plnom znení, no z priestorových dôvodov (ale aj z dôvodu náročnosti témy pre čitateľov) ich rozdelíme do dvoch čísiel a budeme radi, ak sa do diskusie zapojíte aj vy, naši čitatelia a či kazatelia.

V tejto prvej časti ponúkame úvod do témy od **Štefana Markuša**, pohľad českého teológa z Cirkvi bratskej ČR **Pavla Černého** a názor teológa Bratskej jednoty baptistov z katedry Evanjelikálnej teológie v Banskej Bystrici **Pavla Hanesa**. **BoP**

Tému pripravil ŠTEFAN MARKUŠ
Ilustračné foto z konferencie CB SR
a ČR v Brne: BOHUSLAV PIATKO

SUBKULTÚRA EVANJELIKALIZU

ŠTEFAN MARKUŠ

Vedec, publicista, bývalý tajomník Rady CB v SR

Na otázku „Čo je evanjelikalizmus?“ neexistuje jednoznačná odpoveď. Predovšetkým preto, lebo samotný pojem má svoju históriu a podlieha vývoju. Slovo *evanjelikal* pochádza od gréckeho slova *evangelion* a doslovne znamená „dobrá, radostná správa“. Je zaujímavé, že prví kresťania sa neoznačovali za evanjelikalov, i keď vieme, že radostnej správe anjelov pastieri na betlehenských pastvinách uverili (Lk 1, 10) a začali ju propagovať.

V kontexte historických udalostí v prvom storočí tak môžeme tvrdiť, že evanjelikalom sa stal ten, kto evanjeliu o vtelení Krista uveril a začal ho zdieľať. Po-reformační dejatelia duchovného prebudenia v USA (Jonathan Edwards) a v Anglicku (John Wesley) v 18. storočí zdôrazňovali, že nestačí len uveriť evanjeliu, ale podľa neho treba aj žiť. Myšlienky evanjelikalizmu teda nie sú objavom 20. storočia. James Packer (*Fundamentalism and the World of God*, Eerdmans 1958) hovorí, že „Evanjelikalizmus je najstaršia kresťanská ortodoxia, založená na učení Krista a jeho apoštolov“. V tomto kontexte evanjelikalizmu oslovuje teologické, intelektuálne, morálne a sociálne problémy súčasného sveta. Treba však zdôrazniť, že evanjelikalizmus ako duchovný prúd nezostal monolitickým teologickým prúdom. Ronald H. Nash (*Evangelicals in America*, Nashville 1987) ho prirovnal k cirkusovému šapitó, pod ktorým prebieha súčasne niekoľko predstavení, zdanlivo spolu nesúvisiacich. Použil termín „evanjelikalna mozaika“, čím ilustruje komplexný odkaz hnutia. Iba všetky kamienky v mozaike dokážu evanjelikalizmus charakterizovať verne.

Fenomén evanjelikalizmu sme v bývalom Československu historicky dlho označovali za prebudenecké hnutie, ktoré prebiehalo vo vnútri protestantských cirkví. Duch evanjelikalizmu, prenikajúci zo Západu, dokázal pomenovať a definovať staro-nové etické normy spirituality; zanechal však aj u nás komplexnú prebudeneckú mozaiku, pozostávajúcu prinajmenšom z troch výrazne oddelených subkultúr: Tradiční evanjelikalí, fundamentálni kresťania a letničné hnutie/charizmatici.

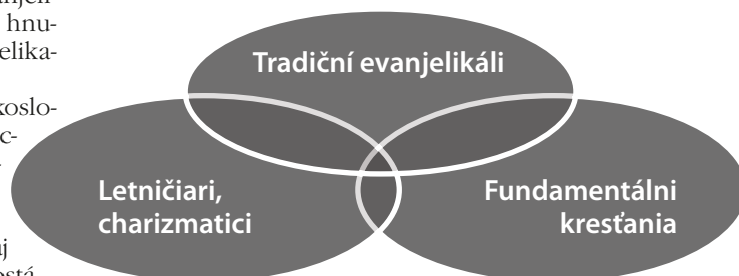
Definovať tradičných evanjelikalov je obtiažne. Predstavujú samostatné prebudenecké prúdy, ktoré sa vlastným historickým vývojom, praxou a teologickým dôrazom radia medzi umiernených evanjelikalov. Fundamentalisti na druhej strane predstavujú neustupný konzervativizmus. Počiatky fundamentalizmu súvisia so zápasom s liberálnou teológiou ku koncu 19. storočia v Nemecku. Etablovanie pod týmto označením vrcholilo v Amerike po tzv. „opičom“ súdnom procese štátu Tennessee s učiteľom biológie Johnom Scopesom (1925), ktorý sa pokladal za hanebnú porážku fundamentalizmu. Toto konzervatívne hnutie

je dodnes živené najmä odmietaním evolucionizmu, mladým vesmirom, verbálnou inšpiráciou Biblie a nezmyselnou dišputou kreacionistov s evolucionistami. Letničné, resp. charizmatické hnutie vychádza zo zážitkov a pôsobenia práce Ducha Svätého (krst Duchom Svätým a dary Ducha Svätého) ako druhej skúsenosti duchovného života, s čím sa tradiční evanjelikalí teologicky celkom nestotožňujú.

Treba poznamenať, že fundamentalisti, tradiční evanjelikalí a letničiar/charizmatici pritom zdieľajú mnoho spoločného. Napríklad všetci veria v božstvo Ježiša Krista, nepoškrvnené počatie Panny Márie, vtelenie Božieho Syna, zástupnú smrť Ježiša za hriešnikov, telesné zmŕtvychvstanie Krista, druhý príchod Krista a ospravedlnenie vierou. Nespochybniteľne vyznávajú, že Biblia je zjaveným Božím posolstvom pre svet. Existujú medzi nimi však aj nesúhlasné teologické otázky. Tým iba konštatujeme, že evanjelikalizmus ako taký nie je bezproblémovou a zjednocujúcou rodinou.

Vzťahy medzi tromi subkultúrami evanjelikalov môžeme znázorniť tromi uzavretými elipsami, ktoré sa navzájom pretínajú. Skutočnosť, že fundamentalisti a charizmatici zasahujú do strednej elipsy tradičných evanjelikalov, vypovedá o troch skutočnostiach.

Subkultúra evanjelikalizmu

Po prvé o tom, že existujú evanjelikalí, ktorí sú svojimi postojmi fundamentalisti alebo charizmatici, súčasne sa však hlásia do rodiny tradičných evanjelikalov. **Po druhé** o tom, že vyhranení fundamentalisti, resp. charizmatici sa svojimi extrémnymi duchovnými postojmi už vydeľujú z rodiny tradičných evanjelikalov. **Po tretie** o tom, že interakcie medzi subkultúrami evanjelikalizmu nie sú prekvapujúce a historicky boli vždy prítomné. V názorovom spektre sa vyskytujú dokonca aj tzv. fundamentálni charizmatici, ktorí trvajú na príslušnosti k rodine tradičných evanjelikalov (*sic!*). Téma „Evanjelikalizmus“ je aktuálna a o tom chceme čitateľov presvedčiť aj príspevkami fundovaných teológov z rôznych protestantských denominácií. ■

FENOMÉN EVANGELIKALISMU VE SVĚTĚ

PAVEL ČERNÝ

ThDr. Pavel Černý, Th.D. Působí ako kazateľ Cirkvi bratskej v Prahe 1, je učiteľom praktickej teológie a misiológie na Evanjelikálnom teologickom seminári v Prahe, je predsedom Združenia evanjelikalnych teológov. Má doktorát teológie z Karlovej univerzity.

Evangelický luterský teolog Jaroslav Vokoun napsal: „Evangelikál je křesťan, který věří tomu, co má evangelík ve svých vyznáních víry.“ To je v podstatě pravdou a evangelikalismus není novinkou, inovací a výstředností posledních desetiletí. Je to hnutí, které se snaží ve víře vykládat Bibli a aplikovat ji na život křesťana i současného světa.

Rozhovor o každém tématu je užitečné začít jeho jasným vymezením. To můžeme v mnoha případech udělat, ale v případě evangelikalismu to není jednoduché. Zmíněné slovo se stalo sběrným termínem pro duchovní hnutí, které má v sobě silné jednotící prvky, ale v řadě věcí ponechává širokou diverzitu.

Začněme u etymologie termínu „evangelikální“. Toto slovo znamená „vztahující se k dobré zvěsti – k evangeliu“. Řecký kořen tohoto slova používá Nový zákon k označení zvěsti, kterou apoštolé hlásali a po nich v hlásání pokračovala církev. Ve znění „evangelijní“ či „evangelický“ můžeme potkat toto slovo v dokumentech a spisech církví, vzešlých z reformace i v církvi katolické.

Mnozí jste se setkali s tím, že v českém a slovenském prostředí se slovo „evangelikální“ používá jako označení pro křesťanství probuzenecké, obnovné, navazující na apoštolské učení, na církevní otce a na různé obnovné proudy v křesťanských církvích. Žel, někdy je zneužíváno pro označení různých fundamentalistických a separatistických proudů. V anglosaském prostředí je slovo „evangelical“ výrazem pro „evangelický“. Obecné evangelictví se ve Velké Británii a v Americe označuje jako protestantismus a evangelikální hnutí užívá termín „evangelical“. Reformace 16. století vedená Lutherem, Zwinglim a Kalvínem používala slovo evangelický také jako synonymum slova protestantský. V anglikánské církvi se postupně začalo slovo „evangelical“ používat k označení některých frakcí – tzv. low church, oproti anglo-katolizujícímu křídlu (high-church). Tito episkopální, anglikánští evangelíci či evangelikálové se obraceli k reformaci a čerpali z jejích zdrojů.

Další náplň tomuto termínu přidala silná hnutí pietismu uvnitř německého luterství (např. Philipp Spener a August Franke). Celosvětově známým se stal vliv Zinzendorfa a tzv. Moravských bratrů, kteří pomohli k obnově světové misie. Připojuje se metodismus a Severní Amerikou i Evropou procházejí vlny velkých

duchovních probuzení 18. a 19. století. Tyto proudy, na rozdíl od „mrtvé ortodoxie“, hledaly duchovní obnovu v evangeliu, studovaly Písmo, věřící se modlili, volali k obrácení, uctívání a posvěcení života. Jonathan Edwards, bratři Wesleyové, Whitfield a další podtrhují důrazy na osobní rozhodnutí pro Krista, duchovní zkušenosti a nazývají se evangelikály (evangelíky). Odmítají spasení pouze na základě členství v církvi a přijímání svátostí. Vyzývali všechny pokřtě-

né a ty, kteří se narodili „ve smlouvě“ – v křesťanských domovech, aby činili pokání a odevzdali v pokání svůj život Kristu. To pro ně byla evangelijní cesta k odpuštění hříchů a získání věčného života.

Dalším charakteristickým rysem evangelikalismu se stala reakce na liberalismus 19. století. Evangelikálové se obraceli k Bibli, k církevním otcům, k reformaci a odmítali destrukci apoštolského učení. V Americe se někteří seskupili, aby apologeticky bránili biblické učení. Začali vydávat sešity pod názvem „The Fundamentals“ – fundamenty, základy (1910–1915). Za tyto základy považovali víru v nadpřirozeno, včetně zázraků, Trojici, božství Ježíše Krista, jeho narození z Panny a tělesné vzkříšení. S tím bylo spojeno podtržení bezchybnosti a autority Bible. Z dobře myšlených začátků se postupně do evangelického – evangelikálního prostředí dostal vliv fundamentalismu. To, co začalo zápasem o vymezení věroučných základů víry, začalo zacházet za určité hranice. Někteří v Bibli hledali věci, které Bible vyučovat nechce. Hledali v Bibli kosmogonii, způsob Božího stvoření, přírodopis, zeměpis, historii a všechny části Bible, např. i obrazná zjevení a podobenství, někteří vykládali doslovně. Mezi některými se objevil jistý militantismus a arogance. Objevily se případy oddělení nejen od světa, ale také od

ostatních křesťanů a silné odmítání ekumenických kontaktů a spolupráce. Není náhodou, že se rozšířila definice, vyjadřující, že „fundamentalista je ten, kdo se stále na něco hněvá“.

Takové zacházení s Bibli, které např. nerozpoznávalo v Bibli různé literární druhy, se stalo pro mnohé omezující. Nemohli se s ním ztotožnit teologové a věřící z tradic luterských, reformovaných, anglikánských a dalších. Ve 40. a 50. letech 20. století se objevila zjevná reakce, která bývá označována jako „post-fundamentalismus“. Tento směr začal znovu hledat v reformaci, mezi ortodoxy, puritány a ve velkých probuzeních. V Británii a v Americe se podařilo vytvořit širokou síť, pracující na obnově konzervativního a probuzeneckého křesťanství. V USA byla založena Národní asociace evangelikálů a připojilo se k ní více než padesát konzervativních denominací, které sympatizovaly s evangelizační službou Billy Grahama. Podobně v Británii vzniká uvnitř anglikánské církve podobná asociace evangelikálů, ve které se postupně stává přirozeným vůdcem a teologem John R. W. Stott. Někdy byli tyto evangelikálové separatistickými fundamentalisty označováni jako „neo-evangelikálové“.

Evangelikální hnutí se postupně začíná dotýkat církví luterských, reformovaných, zmíněných angli-

kánů, přirozeně do něj spadají svobodné církve a independenti. Celé hnutí má v sobě silný misijní náboj, navazuje na biblické společnosti a misijní organizace, zakládá nové a expanduje do všech kontinentů. Důležitou roli v něm hrají evangelické aliance, které vznikají v dalších zemích a kontinentech. Postupně se vytváří Světová evangelikální aliance a silným vlivem je Lausannské misijní hnutí z roku 1974. Ve druhé polovině 20. století dochází k fenomenálnímu růstu evangelikálního hnutí. Je nesené novými probuzeními v Africe, Asii i Latinské Americe. Moderní evangelikalismus se profiluje teologicky a dále rozvíjí své misijní působení. V současné době spolupracuje se Světovou evangelikální aliancí (WEA) téměř 600 milionů křesťanů této orientace. Počet evangelikálů se odhaduje až kolem čísla 800 milionů.

V našem prostředí se obvykle ve výčtu evangelikálů dělá jedna chyba. Existují celé denominace, které se k tomuto hnutí hlásí, jako např. Církev bratrská, baptisté, metodisté, Křesťanské společenství, Apoštolská církev a Křesťanské sbory. Zapomíná se obvykle, že více evangelikálních křesťanů nalézáme také v církvích luterských, reformovaných (presbyterních) a episkopálních (anglikánských). Na světových konferencích často delegáti těchto církví převažují. Jsou to církve lidového typu, kde jsou někteří „formální křesťané“, ale potom celá řada živých a aktivních věřících. Také v církvi římskokatolické se dnes někteří hlásí k evangelikálnímu hnutí. Blízko k němu má katolická charismatická obnova.

Pokud by v našem jazykovém prostředí nebylo slovo „evangelický“ používáno pro označení lidových církví, potom by patrně nebyl vůbec používán termín evangelikalismus. Hovořilo by se o obecném protestantismu a evangelickém hnutí. Protože je termín evangelický obsazen a často pod jeho vlajkou přežívá nový liberalismus v učení či v křesťanské etice, stalo se slovo „evangelikální“ obecným označením konzervativního křesťanství, které chce brát vážně Bibli a má místo pro náboženskou zkušenost, která se nazývá různými biblickými termíny jako konverze, obrácení, pokání, znovuzrození, naplnění Duchem a pod.

Dnešní evangelikalismus vypěl a v jeho řadách byli a jsou vynikající teologové a křesťanští kazatelé, jako např. Harold John Ockenga, Billy Graham, John Stott, Martyn Lloyd-Jones, Leon Morris, Thomas Oden, Donald Carson, Christopher Wright, Thomas Schirrmacher a mnozí další. Někteří označují současné evangelikální hnutí jako post-evangelikalismus. Chtějí tím vyjádřit, že je zde silný důraz na ekumenickou spolupráci, otevřený vztah k postmoderní společnosti a snaha nést evangelium současnému světu a sloužit lidem sociální prací a třeba i politickou angažovaností. Evangelikalismus dnes ve světě zůstává hnutím a koalicí těch, kteří se stále hlásí k víře v nadpřirozeno, k Bibli jako základní autoritě v záležitostech víry a praxe života. Evangelikálové vyznávají Ježíše Krista jako Pána, Boha a Spasitele. Věří v hříšnost člověka a v záchranu, kterou vydobyl Ježíš Kristus svým utrpením na kříži, svou smrtí a vzkříšením. Kladou důraz na důležitost osobního pokání a víry (obrácení) pro spásu člověka. Zachovávají důraz na zbožný život, růst

ve svatosti a učednictví. Hlásání evangelia berou jako součást úsilí o proměnu společnosti. Očekávají příchod Ježíše Krista, který přijde soudit svět a nastolit Boží království. Mnozí evangelikálové by k tomu ještě něco přidali, ale rozhodně by nic z toho neubrali. Roger Olson říká: „Kouzlo evangelikalismu spočívá ve spojení ortodoxního protestantismu, konzervativního revivalismu a mezidenominačního ekumenismu.“

V rámci evangelikalismu dnes ve světě spolupracují křesťané, kteří ve svých církvích vyznávají ještě další podružnější články, jako např. premilenialismus, amilenialismus, předurčení, svobodná vůle, křest věřících, křest dětí, kreacionismus či teistická evoluce. Jednotlivé směry spolu vedou často otevřené a až vášnivé diskuse. Přesto jsou zde zmíněné silné jednotící prvky, které spojují protestanty, ale také charismatiky, letničnické a dokonce i některé katolíky, případně pravoslavné. Obecně lze současný evangelikalismus charakterizovat jako hnutí za obnovu protestantského křesťanství. S reformací má společné základní křesťanské nauky o Písmu, Bohu, Ježíši Kristu a o spáse. Evangelikalismus se snaží o reformu reformace. Hledá kořeny a původní impulzy křesťanství v Písmu a ve spisech církevních otců. O tom svědčí důkladný výzkum raného křesťanství, patristiky a středověku. Určitá programová snaha o stavění na konzervativním učení je vyvažována důrazem na duchovní zkušenost a aktivní křesťanský život služby. John Stott to nejednou pověděl, že konzervativnost v učení musí být vždy doprovázena radikalitou v praktických aplikacích. V posledních letech je vidět i silná změna v pochopení misie církve. Jestliže dříve byl důraz položen více na evangelizaci, pak dnes evangelikální křesťané jsou v čele rozvíjení holistického pojetí misie, ve kterém je evangelizace doprovázena sociální službou potřebným.

Evangelikálové věří, že misijní zápal je nezbytný pro autentické křesťanství naší doby, stejně jako tomu bylo v dobách apoštolských. Současný evangelikalismus ekumenicky spolupracuje s ostatními křesťany. Přesto zůstává kritický k deviacím od historického křesťanství, které bývají označovány jako „neoprottestantismus“ nebo liberální modernismus. Evangelikalismus dál staví na základech křesťanského učení a zkušenosti s proměňující mocí v životech lidí. Probuzení dnes nemusí být spojováno s emocionálními reakcemi a emocionálním kázáním. Mnohem důležitější je upřímná a jasná výzva k přijetí Boží milosti v Kristu skrze pokání a víru, která směřuje ke každodennímu osobnímu vztahu s Ježíšem Kristem prostřednictvím modlitby a čtení Písma. Důležitý důraz spočívá na bohoslužebném životě, kde se křesťan setkává se svými duchovními sourozenci, uctívá Boha, slaví svatosti a čerpá sílu k životu následování a služby. Pro dnešní evangelikalismus je typická velká eklesiologická tvorivost – hledání odpovídající podoby církve pro 21. století. Mnozí dnes považují evangelikalismus za hnutí budoucnosti církve. Je třeba mnoho pokory, pilného studia, modliteb a obětí, aby toto hnutí nezplanělo a nepřispívalo k ještě větší roztržitosti církve. ■

PREČO EVANJELIKÁLNA TEOLÓGIA?

PAVEL HANES

Doc. ThDr. Pavel Hanes, PhD. je docentom na Katedre teológie a katechetiky KTK (predchádzajúci názov Katedra evanjelikálnej teológie a misie) na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, kde pôsobí od jej založenia v roku 1993. Je garantom filozofie pre teológov, apologetiky a starozmluvných predmetov.

Otázka v nadpise nás môže hneď pri prvom zamyslení viesť dvoma smermi. Dá sa tu uvažovať o tom, čo presne označuje prídavné meno *evanjelikálna*, alebo o tom, či evanjelikalizmus naozaj má to, čo je možné nazvať *teológiou*.

Prvá téma, ktorou sa budem zaoberať v tomto článku, sa týka problému „pravého“ evanjelikalizmu. Čo toto slovo pomenúva, keď sa k tomuto pojmu hlásia fundamentalisti aj post-konzervatívci, prestalisti, letničari aj charizmatici, kreacionisti aj (teo-)evolucionisti, dispenzacionisti aj rekonštrukcionisti, fundacionisti aj post-fundacionisti, errantisti aj inerrantisti, tradiční evanjelikáli, liberálni evanjelikáli, neo-evanjelikáli, mladší evanjelikáli, post-evanjelikáli...? Môže byť za tým všetkým nejaká *spoločná* teológia? Pritom teológiou nemám na mysli „vedecké spracovanie kresťanského svetonázoru“ (ako sa to robí na univerzite), ani „osobné myslenie viery“ (ktoré musí mať každý kresťan), ale skôr „systém doktrín charakteristických pre

kresťanskú cirkev alebo denomináciu“ (taký systém tvorí jeden z identifikačných znakov kresťanského spoločenstva viery).

Druhá téma, ktorá by sa z nadpisu dala vyčítať, by sa zaoberala otázkou evanjelikálneho anti-intelektualizmu. Evanjelikálny historik Mark Noll v r. 1994 publikoval knihu s veľavravným názvom „Škandál evanjelikálneho myslenia“ (*The Scandal of the Evangelical Mind*), v ktorej prvá veta vyhlasuje, že evanjelikálne myslenie prakticky nejestvuje (...*there is not much of an evangelical mind*). Ide mu síce o americkú situáciu, ale podobné hlasy ľahko nájdeme aj na iných kontinentoch. Pojem „evanjelikálna teológia“ ani u nás neznie dostatočne akademicky, a tak sa mu tam, kde potrebujeme „vedeckú úctyhodnosť“, vyhýbame.

Vráťme sa teda k otázke evanjelikálnej identity. Prídavné meno „evanjelikálny“ je v našom jazyku ešte stále pocitované ako novotvar. V Krátkom slovníku slovenského jazyka (2003) sa nenachádza a vo

Veľkom slovníku slovenského jazyka (2006) je definované nepresne (pojmem je vzťahovaný len na metodizmus a baptizmus). Pri zisťovaní alebo overovaní správneho používania pojmov, ktoré nám odkázala história, je dobré preskúmať ich pôvodný (historický) význam a úzus. Slovo „evanjelikálny“ je odvodené od pojmu „evanjelium“ (tak ako ďalšie slovenské slová: evanjelický, evanjeliový, evanjelijný, evanjelizačný, evanjelisticý, evanjeliárny) a v historiografii je používané na pomenovanie prebudeneckých hnutí v rámci protestantského kresťanstva v anglosaských krajinách od 18. storočia. Český historik Rudolf Říčan používa pojem „evangelikalismus“ pre udalosti v tomto období v zmysle „obratu k radostnému evanjeliu o spasení...“: „Starý ideál západní reformace podříditi všechen svět panství Ježíše Krista tu ožil, proteplen vroucím pojetím evangelia o spasení hříšníků“ (*Od úsvitu reformace k dnešku*, 1947, s. 284). Anglický historik A. Skevington Wood hovorí, že pojmy „evanjelikálne“ a „metodistické prebudenie“ boli v tom čase synonymá (*A Lion Handbook of the History of Christianity*, s. 436). Pri kolíske evanjelikalizmu a evanjelikálnej teológie je teda duchovné prebudenie v Británii a Amerike (britskej kolónii) v 18. storočí.

Ak prijmem toto historické východisko pre definíciu pojmu *evanjelikalizmus*, vyplynie z neho okrem iného aj jeho teologická charakteristika. Nebude to charakteristika žiadnej cirkvi či denominácie („víno bolo naliate do rôznych nádob“), ani teologického systému (hnutie bolo charakteristické svojím laicizmom), ale pôjde skôr o „etos zbožnosti“ (*devotional ethos* – Alister McGrath). David W. Bebbington historickou analýzou odvodil štyri základné prvky evanjelikalizmu (*the four qualities – the special marks*): (1) konverzionizmus – viera, že u kresťana musí dôjsť k zmene života, (2) aktivizmus – vyjadrenie evanjelia v činnom úsilí, (3) biblicizmus – zvláštny postoj k Biblii a (4) krucicentrizmus – dôraz na Kristovu obeť na kríži. Tieto tvoria štvorstran, ktorý je bázou evanjelikalizmu (*Evangelicalism in Modern Britain*, s. 2-3).

Alister McGrath vo svojej „pracovnej definícii evanjelikalizmu“ uvádza päť centrálnych interaktívnych tém: (1) Teologické a devocionálne sústredenie na Ježiša Krista, obzvlášť na jeho smrť na kríži, (2) postavenie Písma ako vrcholnej autority v otázkach spirituality, doktríny a etiky, (3) dôraz na obrátenie, „znovuzrodenie“, teda náboženskú skúsenosť, ktorá mení život (4) a snaha šíriť vieru, obzvlášť prostredníctvom evanjelizácie (*A Passion for Truth*, s. 22).

Mark Noll charakterizoval evanjelikalizmus viacerými kombináciami pojmov. Kvôli lepšej plastičnosti uvediem tri štvorice jeho pojmov: (1) evanjelikálny étos charakterizuje ako „aktivistický, populistický, pragmatický a utilitaristický“, (2) evanjelikálnu politickú reflexiu charakterizuje pojmami „morálny aktivizmus, populizmus, intuicionizmus, biblicizmus“ a (3) evanjelikálnu teológiu tiež charakterizuje pojmami „konverzionizmus, biblicizmus, aktivizmus a krucicentrizmus“ (*The Scandal of the Evangelical Mind*, s. 12, 160, 238).

Tieto charakteristiky naznačujú, že pre evanjelikalizmus je dôležité *osobné a praktické uplatnenie* evan-

jelia pre vlastnú spásu a spásu iných. Slovom Johna Wesleya, vodcu metodistického (historicky prvého *evanjelikálneho*) prebudenia: „Chcem poznať jednu vec – cestu do neba; ako bezpečne doplávať k tomu šťastnému brehu. Boh sám sa sklonil, aby nás vyučoval tejto ceste, práve s týmto cieľom prišiel z neba. Zapísal to do knihy. Och, daj mi tú knihu! Za každú cenu, daj mi knihu Božiu! Mám ju: tu je pre mňa dostatočné poznanie. Daj, aby som bol *homo unius libri*...V jeho prítomnosti otvárať a čítať jeho knihu,

s tým cieľom, aby som našiel cestu do neba.“ (*Preface to the Sermons* 5). John Stott v úvode k *Basic Christianity* (1958) píše: „Čo teda máme robiť? Musíme sa oddať Ježišovi Kristovi a zasvätiť jemu samých seba, svoju myseľ i srdce, dušu i vôľu, domov i život, a to osobne a bez výhrad. ...Kresťanstvo je náboženstvo záchrany. Ľudia mu neporozumejú, kým nepoznajú, že potrebujú byť zachránení“ (*Základy kresťanstva*, s. 6, 75). Dalo by sa teda povedať, že teológia evanjelikalizmu je *reformačná teológia s osobitne a prakticky rozvinutou soteriologiou pre evanjelizačnú prax a transformáciu každodennej morálky*.

Zároveň si treba všimnúť, že „evanjelikálny teologický étos“ nielen kladie primárny dôraz na vyššie uvedené doktríny a praktiky, ale pre tento étos je rovnako dôležité aj *oslabenie významu* niektorých historicky významných cirkevných kánonov. Napr. evanjelikalizmus nepovažuje formu cirkevnej vlády za soteriologicky podstatnú, preto ju často ponecháva v kázani a v teologickej reflexii nepovšimnutú. Podobne ani liturgické formy či teológia sviatostí zvyčajne nie sú evanjelikálmi považované za kriticky dôležité pre spásu človeka. Za teologické heslo evanjelikalizmu by sme preto mohli považovať výzvu: *Všetko podriadit soteriológii!*

Treba ale poznamenať, že pre evanjelikálneho teológa historická charakteristika/definícia nemôže byť záväzná, pretože k podstate jeho teologického presvedčenia patrí, že cirkev a jej teológia sa musí neu-

stále konfrontovať s Bibliou a nemá byť podriadená žiadnej post-biblickej tradícii. V tomto zmysle sa môže nasledovník pôvodných evanjelikálov cítiť „evanjelikálnejším“, pretože je presvedčený, že lepšie naplnia biblické poverenie cirkvi, hoci nezastáva presne ich teológiu.

Pokladám tiež za dôležité povedať, že nie každá teológia, vytvorená evanjelikálmi, je už tým pádom evanjelikálna. Ak evanjelikálny teológ pracuje na hermeneutickej teórii, textovej kritike Biblie či deji-

nách cirkvi, nemusia byť jeho východiská ani metódy evanjelikálne, hoci sú biblicky verné aj všeobecne pravdivé. Musíme byť opatrní, aby sme si nepomýlili „evanjelikalizmus“ s „pravým kresťanstvom“. Hoci verím(e), že biblické kresťanstvo vedie k evanjelikálnym postojom a presvedčeniu, nie je možné všetky pravdivé teologické, historické alebo filozofické idey/fakty nazvať „evanjelikálnymi“. Pravda nie je výlučným vlastníctvom ani evanjelikálov. Naopak, ak neevanjelikálny teológ/mysliteľ pracuje v rámci východísk a hraníc evanjelikalizmu, je možné jeho prácu prijať ako evanjelikálnu. Takto evanjelikáli s obľubou citujú napr. C. S. Lewisa alebo G. K. Chestertona.

Teologické charakteristiky evanjelikalizmu, ktoré vychádzajú skôr z Biblie ako z histórie, kladú väčší dôraz aj na také články viery, ktoré nie sú výlučne znakom evanjelikalizmu. Napr. J. I. Packer v prednáške *What did the Cross Achieve?* (1973) hovorí, že viera v kríž ako „prevzatie trestu“ (*penal substitution*) je poznávacím znakom celosvetového evanjelikálneho bratstva. Toto je iste pravda, ale asi sotva je možné tvrdiť, že viera v zástupnú smrť Kristovu je doktrínou, ktorú zastávajú jedine evanjelikáli. D. M. Lloyd-Jones v prednáške *Maintaining the Evangelical Faith Today* (1952) hovorí, že „...evanjelikál verí, že Biblia je Božie slovo. ...Evanjelicáli vždy neústupne trvali na (a) biblickej doktríne hriechu, (b) ...na zástupnej obeti Kristovej na kríži, (c) ...na absolútnej nevyhnutnosti práce Svätého Ducha pri usvedčení človeka z hriechu a jeho

znovonarodení, (d) ...a na tom, že cirkev Kristova vo všetkých vekoch pozostáva jedine z tých, ktorí majú živý vzťah s naším Pánom Ježišom Kristom, ktorý je výsledkom nového rodu“ (*Knowing the Times*, s. 49). Toto vymedzenie evanjelikalizmu platí predovšetkým voči liberálnej teológii, ale z historického hľadiska neuvádza pôvodný akcent evanjelikálov na aktivizmus. Keďže našou témou je evanjelikálna teológia, treba povedať, že evanjelikalizmus bol ako historické prebudenecké hnutie od začiatku v niektorých teologických doktrínach nejednotný. Hneď na začiatku to bola nezhoda medzi kalvinizmom a arminianizmom; v devätnástom storočí sa evanjelikáli nezhodli na metódach posvätenia alebo na otázke zrušenia otrokárstva; v dvadsiatom storočí sa rozdelili na miere akceptovania výsledkov modernej vedy, na postoji k ekumenizmu alebo k politickým hnutiam. Tieto nezhody viedli k dodnes trvajúcejmu problému – kto je vlastne evanjelikál? Keďže už z historického skúmania vyplýva, že evanjelikalizmus nie je charakterizovaný v prvom rade teologickým systémom ani nejakou cirkvou či denomináciou, je veľmi problematické upierať niekomu nárok na pomenovanie „evanjelikál“, ak sa sám za evanjelikála považuje.

V článku, od ktorého sa čaká, že odpovie na otázku „Prečo evanjelikálna teológia?“, nie je vhodné zamerať sa jedine na to, čo autor pokladá za pravoverné a všetkému ostatnému pomenovanie „evanjelikál“ odoprieť. Ako som uviedol na začiatku, k evanjelikalizmu sa hlásia fundamentalisti aj neoevanjelicáli, prestalisti aj charismatici. Títo sa však väčšinou hlásia k tradične definovanej autorite Biblie. Väčší problém pre hnutie sú postkonzervatívci alebo tzv. „mladší evanjelikáli“, ktorí sú pripravení obetovať tradičné, všeobecne kresťanské chápanie pravdy v prospech postmoderného alebo neopragmatického pohľadu na pravdu ako na diskurz, ktorý je „pravdou“ pre určité „spoločenstvo viery“. Francis Schaeffer v knihe *The Great Evangelical Disaster* (1984) problém pravdy označil za „najväčší problém, ktorému my kresťania čelíme v našej generácii“. To však, čo on považoval za problém, niektorí evanjelikáli považujú za veľkú príležitosť pre aktívne šírenie viery.

Odpoveď na otázku „Prečo evanjelikálna teológia?“ by mohla znieť: Preto, lebo z biblického svedectva (biblicizmus) vyplýva, že Boh nahradil trest človeka ukrižovaním svojho Syna (krucicentrizmus). Toto je dobrá správa (evanjelium, evanjelikalizmus), ktorá pri správnom pochopení a prijatí pôsobí radikálnu zmenu života človeka, pokánie a znovuzrodenie (konverzionizmus) a motivuje ho k nasledovaniu Krista a k službe ľuďom (aktivizmus).

(Čitateľovi, ktorý chce vedieť viac o hlavnom prúde evanjelikalizmu v súčasnosti, odporúčam čítať dokumenty *Lausannského hnutia*.)

1. Nie veľmi pekný preklad anglického pojmu *cessationism* – teológia, podľa ktorej charizmy skončili na konci doby apoštolov.

2. *Inerrantizmus* – viera, že Biblia neobsahuje žiadne chyby. ■

Dnešná téma je – *globalizácia*. V slovníku cudzích slov z roku 1979 (M. Ivanová-Šalingová, Z. Maníková) nie je pojem *globalizácia* vysvetlený a slovo *globalizmus* by sme v ňom hľadali márne. Príčinu vidím jednak v politickej izolácii vtedajšieho Československa s následkami – vývoj jazyka a kultúry (oba pojmy sú používané najmä v angličtine); ale tiež v skutočnosti, že sme maličkou krajinou na svetovej mape. Žiaľ, aj po tridsiatich rokoch nie vždy vieme, čo hovoríme.

Pokiaľ bol v období modernizmu silný dôraz na jednotu (násilné vyvážanie kultúry západu do krajín tretieho sveta), súčasná postmoderna zdôrazňuje rozmanitosť (etno kultúry) proti uniformite, teda napr. fandí národnému pred nadnárodným, krajovým pred národným atď. Aj preto je dnes veľa aktivistov, ktorí bojujú proti globalizácii (hoci možno chcú proti nezdravému globalizmu). Filozofi si na sklonku modernizmu uvedomovali riziká doby, v ktorej sa stráca jednotlivec a jeho vnútorný rozmer existencie je prekričaný hlasom davu a jeho pravda pravdou väčšiny. Kierkegaard a Unamuno k nim rozhodne patria. (*Tibor Máhrík*)

POHĽAD NA GLOBALIZÁCIU (INŠPIRÁCIA UNAMUNOM A KIERKEGAARDOM)

MARTIN ŠTÚR

Čo je to *globalizácia* [1]? Na prvý pohľad sa to zdá byť zřejmé. No až príliš často používame tento pojem ne náležite, ako keby sme ani netušili, čím je a čím nie je. Nie je to názor ani svetonázor, žiadna doktrína ani náboženské presvedčenie, s ktorým by sme sa mohli stotožniť, uctievať ho alebo sa ho snažiť vykoreniť ohňom a mečom. Zároveň je to pre dnešnú dobu dôležitý jav, ktorý si nemôžeme dovoliť ignorovať alebo podceňovať. Je to zákonitý proces, automatický dôsledok rastu vedeckých a technických, teda aj komunikačných možností a potrieb súčasnej civilizácie. Globálne komunikačné spoločenstvo je dnes rozsahom a intenzitou výmeny informácií nebyvalé, jeho prirodzené tendencie – ak sa nesnažíme o ich kompenzovanie – vedú automaticky a postupne k potlačaniu lokálnych a regionálnych tradícií, kultúr a jazykov; tie sú však zdrojom identity, teda sebauvedomovania a sebaujadrovania, a teda aj podmienkou pozitívneho prejavu sa vo vzniknutom a stále vznikajúcom globálnom spoločenstve[2].

Samotné slovo *globalizácia* je mladšie než jav, ktorý označuje. To, že sa niečo stane globálnym, znamená, že to presiahne lokálny význam a zasiahne celok – planétu, alebo ľudstvo. Často sa globálny jav zamieňa za to, čo je univerzálne – to je však od začiatku abstraktné a zamerané na celok, na rozdiel od globálneho, čo vždy začalo ako lokálne. Takto môžeme hovoriť o globalizácii monoteistických náboženstiev – z globálneho hľadiska kresťanstvo prevážilo nad judaizmom, ktorý sa s výnimkou Chazarov nešíril mimo pôvodného etnika; zato sa šírilo, globalizovalo etnikum samotné, ba aj nad islamom, ktorému ostal radikálne obmedzený geografický priestor. To však neznamená, že by ktorékoľvek z nich prišlo o svoj univerzálny zámer a charakter. Kolonizáciou vznikali globálne kultúry – v hrubých rysoch to bol jeden globálny celok, ktorý však mal svoje centrum alebo centrá

v Európe. Koloniálny systém sa po stáročiach rozpadol z ekonomických aj morálnych dôvodov po tom, ako dovŕšil svoje dielo a vyčerpal svoj potenciál a zdroje ľahko dostupného bohatstva. Prírodné zdroje sa drancovali, no žilo sa prevažne z obnoviteľných zdrojov. Oproti tomu univerzálne hodnoty ako viera, poznanie, láska, súcit alebo zodpovednosť nemajú fyzické centrum, ak zaň nepovažujeme každého človeka; nestrácajú na význame, keď niekde chýbajú – naopak, ich hodnota pálčivo stúpa s ich nedostatkom.

Globalizácia zákonite prináša aj problémy. Mení hodnoty a chápania, ktoré sa zdali byť večnými a pripravuje nás o istoty, ktoré sme síce v skutočnosti nikdy nemali, ale ich ilúzia nám chýba. Globalizácia kultúry a možností súčasného človeka je výzvou pre jeho schopnosť byť plne individuálne a vedome zodpovedným za svoje konanie a postoje, prekonať obmedzenia, ktoré si stavia vo veľkej miere sám. Cestu hľadania východiska zo situácie, do ktorej sme sa dostali sami, ukázal svetu osobnou angažovanosťou, bojom za slobodu, vzdelávanie a kultúru práve Miguel de Unamuno. Budil a pestoval vnímavosť k individuálnym životne dôležitým rozdielom – ktoré tvoria univerzálny rozmer sveta a ľudského života – prostredníctvom neúnavnej literárnej, literárnokritickej, kultúrno-vzdelávacej aktivity, osobnej angažovanosti a nasadenia života. Pre neho nie je uvedomovanie si vlastných hraníc a obmedzení dôvodom k rezignácii, ale k totálnemu útoku na ne tak, aby vyhral, s plným nasadením rozumu, citu a vôle. Tragika života, chápanie faktu, že konečné víťazstvo je nemožné, je pre neho dôvodom na útok a prelom v tradičnom vnímaní, východiskom pre kritickú a vášnivú revíziu východísk videnia sveta. Kultúra sa teda globalizovala postupne, no zároveň akoby v skokoch; veľkosť a vzájomná komunikácia spoločenstiev boli závislé od zdrojov a od komunikačnej technológie. Kultúra orálnej komunikácie sa

obohatila o kultúru a umenie písomnej komunikácie. Komunikácia slúžila štátu a aj jednotlivcom – vznikla pošta. Avšak davová kultúra alebo skôr pseudokultúra komunikácie sa rozvinula až s tlačou. Masová mediálna kultúra sa najľahšie prispôbuje potrebe a možnostiam najnižšie rozvinutých členov masy, alebo – čo je rozšírenejšie a omnoho nebezpečnejšie – si vychováva jej priemerného člena, s ktorým by mohla manipulovať, nivelizovať ho na predvídateľný kvantifikovateľný objekt, na číslo v zmysle, ktorý Kierkegaard obžalúva; redukuje ho to oveľa nižšie, k úrovni, resp. skôr k neprítomnosti dna úrovne, ktorú žiadny jednotlivec sám pre seba vedome neakceptuje, no rád ju vidí u iných a práve to ho robí členom masy; prestáva byť plnohodnotným a seba si plne uvedomujúcim jedincom, zodpovedným za svoje činy. V tomto postoji vidíme súzvučnosť Unamuna s Kierkegaardom[3]. K podobným záverom prišli nezávisle – Unamuno v Kierkegaardovi objavil predchodcu, „skutočného brata“, ako o ňom sám hovoril, až potom, ako sformoval východisko svojej filozofie, čo potvrdzuje okrem iného aj dôležitosť, ba nutnosť ich praktických morálnych východísk.

Empatia iba najnižších, atavistických pudov, depersonalizácia, vnímanie druhého človeka ako veci alebo nástroja (teda nielen sveta alebo ostatných živých tvorov, čo je už samo osebe chorobné), potreba ovládať a využívať ho bez rešpektu a pochopenia – to všetko sa prejavuje v informačných médiách. Prítomnosť kníhtlač sa rozvinula na tlač Biblie a kníh, ktoré by boli inak bežným ľuďom úplne nedostupné. Tlač sama osebe aj médiá prinášajú viac prospechu než problémov, hoci umožňujú aj devastačné zneužitie. Toto zneužívanie a koristenie je vždy ľahšou cestou, no nevyhnutne vedúcou k úpadku a rozkladu. O tomto hovoril a proti tomuto bojoval už Kierkegaard, ktorý „si bol vedomý toho, že tlač začína určovať verejnú mienku a preberá hlavnú úlohu v spoločnosti, podáva len tie informácie, ktoré jej vyhovujú a oslovujú verejnosť“ [4].

Dnes sa nadvláda tlačených médií v informačnom prostredí skončila. Mladí ľudia dnes dávajú prednosť elektronickým médiám, ktoré sú dostupné cez internet. Informácie sa šíria voľnejšie cez individuálnejšie a slobodnejšie blogy, nielen cez problémové sociálne siete. Komunikácia je prakticky okamžitá, no jej voľnosť je postupne obmedzovaná oficiálnou i tajnou kontrolou či cenzúrou zo strany moci a zneužívaním údajov zo všetkých strán, pričom zo slobodného globálneho prostredia sa stáva (podobne ako je to v prípade tlače) prostriedok indoktrinácie, podvodov a koristenia. Aj vzdelávanie sa informatizuje, čím sa

narušuje prirodzený kontakt medzi jeho účastníkmi. Bývalé lokálne, regionálne aj štátne spoločenstvá sa rozpúšťajú v globálnych [5] bez toho, aby sa hneď vynikali prirodzene štruktúrovaný celok, v ktorom by vynikali kvalita, tvorivosť, zodpovednosť a vecná funkčnosť nad úpadkovými prejavmi ľahkej cesty, ktorá je určená mýtom o neexistencii zodpovednosti. Tlak na vyzdvihnutie a rozvinutie prínosov informačného prostredia je prirodzene daný jeho funkciou v dlhodobom časovom horizonte. Avšak zameriavanie sa iba na okamžitý a takmer bezpracný efekt, krátkodobý ľahký zisk, môže viesť k ničivému a parazitickému koristeniu na všetkých úrovniach spoločenského života, ktoré – ak sa nezastaví – vedie jednoznačne ku krachu celého systému.

K zmene vývoja je nevyhnutná osobná „*existenciálna revolúcia*“ a aby sa stal človek jednotlivcom, „*ktorý by sa odvážil hovoriť pravdu*“ [6].

[1] *Univerzálnosť, zodpovednosť a tragika myslenia Miguela de Unamuna v zrkadle globalizácie súčasnej kultúry a spoločenských vied. In: Kultúra v premenách globalizácie, UKF Nitra, 2012, s. 394-408.*

[2] Valčo, M.: *Kresťanské cirkvi a výzvy komunikácie v globálnom svete. In: Globalizácia a náboženstvo. Prešov: Gréckokatolícka teologická fakulta, Prešovská univerzita, 2011, s. 53.*

[3]: „*Prostredie individuality je nepochybne fundamentálne východisko Kierkegaardovej filozofie.*“ (Binetti, M. a Török, L. 2010, *Jednotlivec ako božská inakosť.*

In: Kierkegaardovo zrkadlo pre súčasnosť, (Ed. Roman Králik et al.) – Toronto: Kierkegaard Circle, 2010, s. 180)

[4] Máhrík, T. a Králik, R. 2011.: *Paradox as Prophecy: Kierkegaard in Central Europe.*

In: Kierkegaard: East and West: Acta Kierkegaardiana. Vol. 5. (Eds Roman Králik et al.) – Toronto: Toronto University: Kierkegaard Circle, 2011, s. 237.

[5] Valčová, K.: *Globalization and its impact on Christian worship. In: SVU and its role in the era of globalisation: transatlantic collaboration, innovation and preservation. July 1-6, 2012 in Žilina, Slovakia. 26th SVU world congress of the Czechoslovak society of arts and sciences. Žilina: Faculty of Humanities, University in Žilina, 2012, s. 467.*

[6] Králik, R.: *Kierkegaardovy výzvy pro jednotlivce v Čistotě srdca aneb chtít jen jedno. In: Nová oikonomie vztahů KUD APOKALIPSA, Ljubljana 2013, s. 126. ■*

Mgr. Martin Štúr, PhD. (1974)

Pôsobí na UKF v Nitre v oblasti jazykovedy, odborného prekladu a filozofie jazyka, prednáša tiež o filozofii a estetike. Publikuje v oblasti teoretickej, historickej, porovnávacej a španielskej jazykovedy a kritiky prekladu a v interdisciplinárnom priestore v oblasti existenciálnej filozofie jazyka a umenia, v rámci ktorej má sériu článkov o Unamunovi. Nedávno mu vyšla monografia *Tragika u Unamuna s podtitulom Tragika ako konštitutívny prvok Unamunovho postoja k jazyku, kultúre a životu.*

OTVORENIE EXPOZIČNEJ MIESTNOSTI SESTIER ROYOVÝCH

V sobotu 16. novembra sa v evanjelickom chráme v Starej Turej uskutočnila spomienková slávnosť na tunajšie rodáčky – sestry Royové. Širšie predstavovať tieto osobnosti čitateľom Dialógu vari ani netreba. Spomienková slávnosť sa uskutočnila pri príležitosti 80. výročia založenia Domova bielych hláv a otvorenia Stálej expozície o sestrách Royových v jeho priestoroch. Zúčastnil sa jej minister školstva Dušan Čaplovič, primátor Starej Turej Ján Kišš a ďalší zástupcovia samosprávy, dozorca ZD ECAV Vladimír Daniš, riaditeľ Evanjelickej diakonie Ján Huba a mnohí ďalší zástupcovia ECAV. Príhovory predsedov Cirkvi bratskej v SR a ČR, Apoštolskej cirkvi a Bratskej jednoty baptistov demonštrovali hlboký vzťah celého spektra protestantských denominácií k sestrám Royovým. Slávnostnú kázeň predniesol Stanislav Kaczmarczyk. Jej ústrednou témou bolo duchovné obrátenie človeka – srdce, ktorému už nevládne Ja, ale Boh. Veľkým obohatením slávnosti bola spolupráca celoslovenského spevokolu s detským spevokolom hudobno-dramatického krúžku o. z. SLUHA a poprednými slovenskými hudobníkmi pod vedením Ewalda Danela. Počas slávnosti tu zazneli piesne sestier Royových i jej nasledovníkov, ktorí sú tiež spojení so Starou Turou (Rafajová, Machajdík, Kolman, Slavka, Valenta). Skĺbenie generácií i samotný obsah piesní (napr. Zahradôčka spanilá, Ešte dnes) demonštroval premostenie času, nad ktorým stojí stále ten istý Boh, rovnako svätý a mocný včera, dnes i naveky. Po skončení služieb Božích sa slávnostné zhromaždenie presunulo do priestorov Domova bielych hláv, kde sa uskutočnilo otvorenie stálej expozície. Autorkou pôsobivého a v našich zemepisných šírkach celkom ojedinelého riešenia expozície je grafička Svetlana Čičelová a dizajnérka Eva Horváthová. Naše poďakovanie patrí aj Jozefovi Uhlíkovi, Jakubovi Kintlerovi, Klaudii Bednárovej a celému pracovnému tímu, ktorý sa na projekte múzea podieľal, manželom Danelovcom a všetkým, ktorí sa podieľali na uskutočnení tejto slávnosti, ako aj našim stálym i nepravidelným podporovateľom. Celkový počet zapojených ľudí je neveriteľný – 52 spevákov, 10 hudobníkov, 9 rečníkov, 17 detí a ďalších 50 spolupracovníkov, ktorí pomáhali rôznym spôsobom. Ešte raz ďakujeme všetkým prispievateľom. Vaše príspevky boli iste reakciou na pokyn Ducha Svätého. Od cirkví, samosprávy a jednotlivcov sa vyzbieralo práve toľko, koľko bolo treba. Nič nám nechýbalo

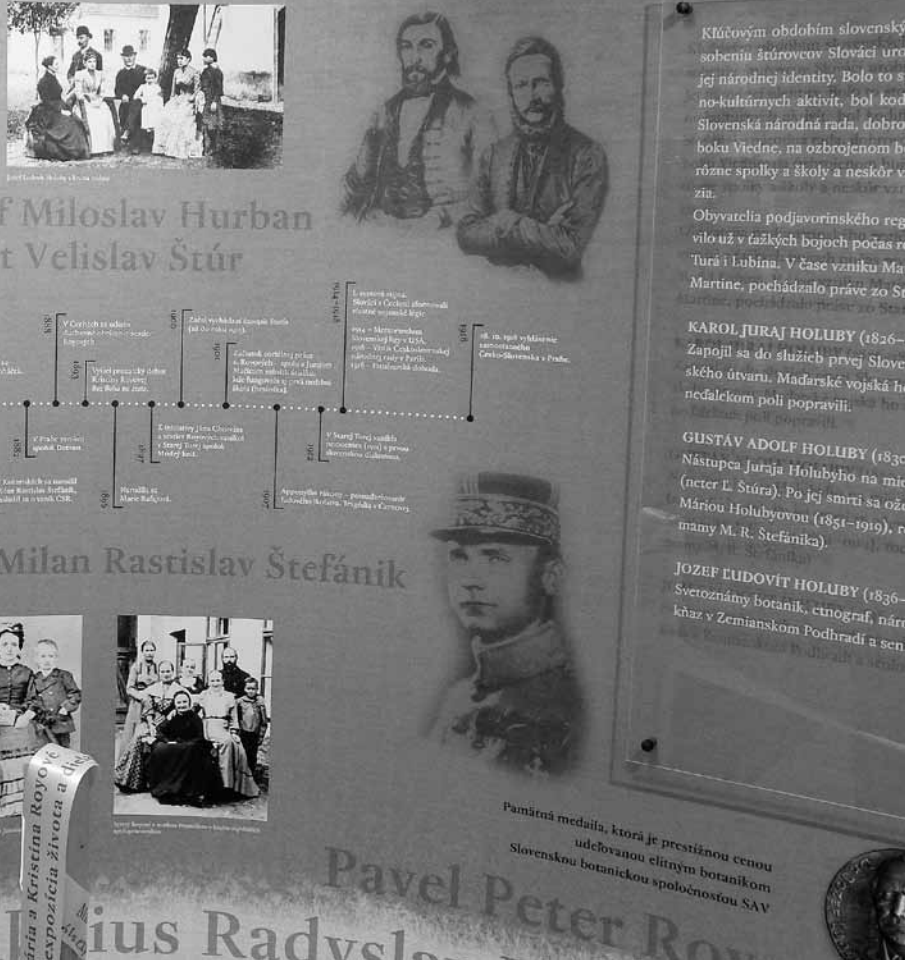

a nič nezvyšilo. Pane odpusť, že sme sa na začiatku tak obávali. Tebe patrí vďaka.

Veríme, že naše múzeum sa stane jedinečným prostriedkom na poli duchovnej práce a už v najbližších rokoch nebude na Starej Turej jediné dieťa, ktoré by sa cez odkaz sestier Royových neoboznámilo aj s mocou evanjelia. Múzeum bude zároveň miestom a inšpiráciou pre vznik mnohých ďalších aktivít, ktorými môže naša služba vstúpiť do povedomia miestnej komunity i širokej verejnosti, pričom na zreteli máme stále ambíciu prinavrátiť Domovu bielych hláv jeho poslanie – vytvoríť útočisko lásky a pomoci pre seniorov. ■

Pokiaľ máte aj vy záujem tento cieľ finančne podporiť, môžete tak urobiť prostredníctvom účtu 1015619003/1111. Dôležitou súčasťou expozície je aj stály zamestnanec – kurátor múzea. Príspevky na plat kurátora označte variabilným symbolom 84. Ďakujeme. o. z. SLUHA

radnice

16. november si vo svojej pamäti zaradujem medzi nezabudnuteľné dni. Zúčastnila som sa na malej slávnosti pri príležitosti oživenia spomienok na veľké dielo. Ako na prehliadke defilovali pred mnou pokora a úcta, zručnosť a umenie.

V spomienke zostanú tri zážitky:

Počula som spievať zbor, ktorému stačila hodina pred vystúpením na doladenie. Išlo totiž o spevákov z rôznych zborov, ktorých úžasným spôsobom zladil a dirigoval Ewald Danel.

V budove Domova bielych hláv som videla, čo dokáže ľudská vôľa – veď obnova schátralej budovy a skultúrnenie priestoru okolo nej asi nebola maličkosť. A to všetko dokázalo niekoľko ľudí z občianskeho združenia Sluha.

A napokon – v novootvorenej Stálej expozícii sestier Royových ma nadchlo grafické a dizajnérske spracovanie expozicnej miestnosti. A, priznám sa, dozvedela som sa aj veľa nového o histórii tohto kopaničiarskeho kraja a jeho veľkých osobnostiach.

Ďakujem tým z minulosti, aj tým, ktorí si ich v súčasnosti takto pripomenuli.

Dagmar Piatková

PÔŽIČKY A ÚSKALIA

JANA LESŇÁKOVÁ

(Advokátska koncipientka a podpredsedníčka
OZ na ochranu a pomoc spotrebiteľom v núdzi.)

„Viete, že na Slovensku žije vyše 700-tisíc ľudí na hranici chudoby, pričom až 310-tisíc z nich žije veľmi výrazne pod jej priemernou hranicou?“ Nie? Ani ja som to nevedela, kým som svoje teoretické znalosti práva nezačala pretavovať do praxe. Až počas praxe som zistila, že naša krajina a jej obyvatelia sú na tom oveľa horšie, ako som si myslela. Priznám sa, že realita „blahobytu“ slovenského obyvateľstva ma zasiahla oveľa viac, ako som čakala a ako mi bolo milé.

Už viac ako dva roky sa deň čo deň stretávam s ľuďmi, ktorí žijú na hranici biedy. Pýtate sa, čo ich k tomu priviedlo? Neraz čerpanie úveru od nebankoviek so zmluvnými podmienkami, nastavenými zo strany veriteľa v ich neprospech. Uznávam. Sú takí spotrebiteľia, ktorí si tieto podmienky ani len neprečítali, ale aj keby si dali tu námahu, ich obsah a prípadným dôsledkom (napr. v prípade platobnej neschopnosti) by – ako laici – sotva porozumeli. A koniec koncov, ich obsah by aj tak neovplyvnili. „Ber nebo nech bejt!“ Pravdepodobne týmto heslom je možné popísať prístup bánk a nebankových inštitúcií k prípadným námietkam spotrebiteľov k zneniu jednotlivých zmluvných podmienok. Je síce pravdou, že výber dodávateľov finančných služieb (vzhľadom na veľkosť nášho trhu) je pomerne veľký, no pokiaľ veriteľ nepožaduje podpísanie zmenky či dohody o zrážkach zo mzdy, tak s najväčšou pravdepodobnosťou si v úverovej zmluve a príslušných zmluvných podmienkach nájdete: ustanovenia o voľbe Obchodného zákonníka na spotrebiteľské vzťahy (teda obchádzanie Občianskeho zákonníka); splnomocňovacie doložky, v rámci ktorých spotrebiteľ splnomocňuje tretiu osobu, navrhnutú veriteľom, aby ho zastupovala pri zatažovaní majetku spotrebiteľa; predkladanie návrhu tzv. rozhodcovskej zmluvy alebo doložky, ktorá spotrebiteľa vystavuje mimosúdne súkromnému rozhodcovskému procesu namiesto štandardného súdneho konania na všeobecnom súde; uznanie dlhu či záložné právo; tým všetkým spotrebiteľ dobrovoľne poskytuje veriteľovi neprímeraný nástroj na vymáhanie dlhu.

Niekomu sa môže zdať najlepším riešením nezdĺžovať sa. S tým nepochybne súhlasím, no nie vždy je to možné. V prípade, že sa predsa len rozhodnete čerpať úver, buďte nanajvýš obozretní. Všímajte si predovšetkým, akú konečnú sumu budete musieť za poskytnutý úver (pôžičku) vrátiť, aká je výška splátky a ako sú upravené prípadné sankcie, spojené s porušením zmluvných povinností, kedy a za akých okolností je možné jednorazové splatenie celého úveru, za akých podmienok možno úver predčasne splatiť a ukončiť zmluvný vzťah, za akých okolností môže veriteľ jednostranne zmeniť zmluvu a aké sú v tomto prípade možnosti spotrebiteľa – teda vás – na predčasné ukončenie zmluvného vzťahu.

Klienti nebankoviek, ale aj iní spotrebiteľia, ktorí sa cítia byť poškodení postupom veriteľov, sa môžu bez

váhania obrátiť na naše občianske združenie, ktoré vám ochotne poskytne pomoc pri vypracovávaní podania na súd, prípadne aj so samotným zastupovaním pred súdom.

Združenie na ochranu a pomoc spotrebiteľom v núdzi však nie je zďaleka jediné, ktoré spotrebiteľom pomáha. Zo združení na ochranu práv spotrebiteľov by som odporúčala rovnako *Združenie – Pomoc a ochrana spotrebiteľa „POS“* so sídlom v Prešove, Nám. Legionárov 5, 080 01 Prešov, zdruzenie.pos@gmail.com a s pobočkou v Martine, Horné Rakovce 1378/13, 039 01 Turčianske Teplice, robertherceg144@gmail.com.

Spotrebiteľia môžu požiadať aj o posúdenie zmluvných podmienok a spotrebiteľských zmlúv. S uvedeným posúdením im pomôže zákonom zriadená Komisia na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách, fungujúca na Ministerstve spravodlivosti SR, ktorá k predloženým zmluvným podmienkam zaujme kvalifikovaný odborný postoj. Práve názor Komisie o nemorálnosti zmluvných podmienok považujeme za prínosný aj pre prípadné súdne konania.

Máte aj vy sami zlé skúsenosti s nebankovými spoločnosťami? Pomôžte nám upozorniť na ich nekalé praktiky. Môže to byť práve vaša skúsenosť, ktorá bude pre druhých varovaním a zároveň poučením. Publikovanie vášho príbehu či skúsenosti je možné jedine s vašim výslovným súhlasom. Nemusíte sa obávať, váš problém budeme riešiť nanajvýš diskkrétne a anonymne. Neváhajte a napíšte nám, buď do redakcie Dialógu, alebo priamo na e-mail nášho občianskeho združenia spotrebiteľvnudzi@gmail.com. ■

INZERCIA

Nájom

Nájom zariadeného 2-izbového podkrovného bytu (67,5 m²)

v rodinnom dome so záhradou, pri lese v Bratislave – Lamač.

Mestská autobusová doprava 4 smery, zastávka 50 m.

Nájomné 380 €, energie podľa spotreby cca 75 €/osoba.

Kontakt: tel. 0911 582288, 0903 764744, matej@smisssk.sk I012014

Kúpa

Kúpim spevník PIESNE SIONSKÉ.

Kontakt v redakcii.

I022014

SPOMIENKA NA GÓL

ONDREJ SUCHANSKÝ

Pri príležitosti 67. narodenín spomínam na návrat do zhromaždenia. Od útleho detstva nás rodičia vodili do obecnstva veriacich CB v Leviciach.

Keď som mal 15 rokov, prvýkrát vzplanul vo mne plameň k Pánu Bohu a k jeho Synovi Ježišovi. Veľmi rád si spomínam na tento čas, ktorý trval temer 2 roky. Bolo to krásne a úprimné. Veľmi som lutoval hriechy, ktorých som sa dovtedy dopustil. Prosil som Pána Ježiša o odpustenie a podnikal som aj praktické kroky. Rád si ožívujem to, čo som robil, aby som získal odpustenie aj od ľudí, proti ktorým som sa prehešil. Ako som napríklad išiel za učiteľom, ktorého som predtým oklamal a prosil som ho, aby mi odpustil, že som ho v určitej veci podviedol. Učiteľ sa tomu veľmi čudoval a ja som smel skutočne zažiť, že ma neodsúdil ani sa nenahneval, ale práve naopak. Stal som sa jeho obľúbeným žiakom. Boli to chvíle, keď som cítil blízkosť Pána Ježiša.

Neskôr prišli do môjho života pookušenia, ktorým som podľahol. Hrával som aktívne futbal. Keď som hrával ešte za dorast, tak som šiel doobeda do zhromaždenia, poobede som hrával futbal a večer som zase utekal do zhromaždenia. Žiaľ, dlho som takto nevydržal.

Keď som mal 18 rokov, už som chytil za A mužstvo dospelých. A tu už na mňa silno doliehal vplyv kolektívu. Začal som vynechávať zhromaždenia. Dvomi pánom sa slúžiť nedá. Päť rokov som si užíval všetky nevesty, ktoré ponúkal svet. Šlo to so mnou veľmi rýchlo dolu vodou. Po piatich rokoch Pán vypočul modlitby mojej matky a ostatných, ktorí sa za mňa modlili. Pán Boh zasiahol do môjho hriešneho života.

Stalo sa to takto:

Píše sa 10. august 1968. Je nedeľa, 11 hodín dopoludnia. Na Levickom štadióne sa má odohrať majstrovský futbalový zápas.

Hráči vybiehajú na zelený trávnik. Obecnstvo jasá. V hľadisku hromadne zaznieva „Levice, do toho!“ Rozhlas hlási zostavy mužstiev. V bráne domáceho mužstva s číslom 1 nastupuje brankár – ktorý tam však nepatrí. Jeho miesto by malo byť inde. Tam je to miesto prázdne. Matka je v zhromaždení, možno sa práve modlí za syna, ktorý zabudol na zhromaždenie. Áno,

on sa ženie za kariérou, za slávou. Nedbajúc na matkine prosby a plač.

Na ihrisku beží 3. minúta majstrovského zápasu so Senicou. Útočník hostí sa rúti na bránu. Domáci brankár sa vrhá po lopte, prvý dotyk s loptou – vtom silný náraz. Padá bezvládne na trávnik. Pred očami tma a znovu tma. Zasiahla ho súperova kopačka. Obecnstvo stíchlo. Na ihrisko vbieha prvá pomoc, lekári. Nosiči utekajú s nosidlami a vzápätí už uháňa záchranka do nemocnice. Prebúdz sa na operačnom stole. Okolo seba vidí biele plášte. Pokúša sa vstať. „Nechajte ma... ja chcem ísť hrať... chytať... chcem!“ „Nie, nepôjdeš nikde!“ – znie hlas doktora, „a možno už nikdy viac!“ „To nie je možné, čo to so mnou robíte? Čo sa vlastne stalo?“ Cíti pichanie injekcie a ihliel, ktorými zasiahajú tržné rany. Konečne ho dajú dokopy a odnášajú na lôžko. Diagnóza znie: Otrava mozgu, zlomený očný oblúk pod pravým okom, tržné rany pod a nad okom, silne opuchnutá pravá časť tváre.

Matka sa vracia zo zhromaždenia. Čaká syna na obed. No miesto neho jej donesú domov len šaty... Bolo to pre ňu strašné. Tri dni, čo nevidela syna (boli pred zápasom na sústredení) a nakoniec len šaty...

V nemocnici som si poležal pár týždňov. Mal som teda dosť času na rozmyšľanie. Cítil som, že to nebola náhoda. Matkine modlitby boli vyslyšané. Neposlúňny syn sa vrátil. Keď to nešlo po dobrom, prišiel úder.

Bol to najväčší GÓL v živote. GÓL, na ktorý sa nezabúda.

Potom som sa smel z Božej milosti vrátiť do zhromaždenia. Vyznal som všetky svoje hriechy a prosil o odpustenie. Pocítil som skutočne, že mi Pán Ježiš odpustil hriechy a svojou krvou ma očistil.

Týmto svojím životným príbehom by som chcel pomôcť tým mladým ľuďom, ktorí sú v podobnom pokúšaní, ako som bol ja.

Či môže byť kresťan aktívnym športovcom? Šport samotný je pre mladých dobrá a potrebná činnosť. Ale keď nám berie všetok voľný čas – i ten, ktorý máme byť v zhromaždení, a keď milujeme šport viac ako Pána Ježiša, tak je zle.

Dvomi pánom sa slúžiť nedá. ■

VI. POVEDZ MI, ČO ROBIŠ – JA TI POVIEM, ČO SI O TEBE MYSLÍM (18)

TOMÁŠ KOMRSKA (Autor je vodičom trolejbusu.)

(Pozn. red.: Vo vianočnom čísle sme dodržali poradie Úvah z trolejbusu. Tento raz ho kvôli aktuálnosti porušujeme a ponúkame najnovšiu úvahu z vianočného obdobia.)

„Ozaj, čo teraz robíš?“

„Vozím ľudí v trolejbusu.“

Dost často nasleduje otázka – vyslovená, alebo len povedaná očami: „Čoo? Si sa zbláznil? Takú robotu?“

Úprimne povedané, srdečne sa zabávam na reakciách zvedavcov; niekedy, žiaľ, už len bývalých kamarátov.

23. december 2013

Vozím ľudí na linke 203 a pozorujem dvoch robotníkov, ako na ceste pod hradom rozkopávajú okraj cesty. Dnes prejdem okolo nich 16-krát, uvidím, čo z toho bude.

Jemne mrholí, je zima a pofukuje studený vietor, ktorý vlhku zimu ženie popod kožu. Cestujúci sa s darčekom či nevyhnutnými potravinami ponáhľajú domov. V salóne prikurujem, samozrejme aj seba v kabínke, a preto ma tá nepohoda za sklom až tak nezamestnáva. Ale kopáči kopú vonku. Najskôr asfalt, potom betón, potom hlinu – zakaždým, keď ich míňam, sú hlbšie a hlbšie. Nasávajú svojskú vianočnú atmosféru – pot, drinu, nepohodu, dážd. Potom prišiel ich tretí kolega a priviezol nový kábel. Poškodený kábel v zemi vymenili a nahradili novým. Internet už zasa bude fungovať.

Viete si predstaviť Vianoce bez internetu a telky?

Na mesto začala padať tma, ktorú kde-tu úspešne či menej úspešne odháňali pouličné lampy, alebo svetlá z okien okolitých domov.

A vtedy som uvidel Vianoce.

Z domu oproti pracujúcim robotníkom vyšla staršia pani o paličke s košíkom v ruke. Pri ceste späť, keď som viezol na počasie namosúrených pasažierov do mesta, už živo diskutovala s kopáčmi, ktorí vďačne hltali horúci čaj a zákusky, vyčarované z prúteného košíka. Hlúčik svojských koledníkov nenadával na počasie, ale radoval sa zo života.

Robotníci sa tešili z dobrôt a milého záujmu, teta z toho, že mohla niekomu urobiť radosť. Možno práve ten opravený kábel prinesie do jej osamelosti TV Vianoce. Ale neviem, či ten zážitok s vďačnými robotníkmi v usmoklenom počasí predčí nejaký film, hoci aj z tej Ameriky.

Dobrý deň, som riaditeľ tej a tej firmy, mohli by ste pre mňa urobiť...?

Dobrý deň, som robotník a vonku kopem kanál, mohli by ste...?

Aké pocity vo mne vyvoláva jedna či druhá otázka?

Pri prvej otázke lovim v pamäti, kde len mám ten červený koberec a čo urobiť, aby bol vážený človek dôstojne uspokojený.

Pri druhej dávam pozor, aby mi niečo nezmizlo a aby mi robotník nepošliapal hoci aj rohožku.

V prvej chvíli mi ani nenapadne, že práve oblekový páni nás môžu dostať do problémov, na rozdiel od robotníkov, ktorí zabezpečia, aby nás problémy čo najskôr opustili. Iste, nie je to pravidlo. Ale aplikáciu na uloženie kábla do zeme či vyčistenie upchatej kanalizácie bez mozoľov ešte nikto nevyvymyslel.

Vážiť si človeka bez ohľadu na to, čím sa legálne živí – teda ak robí svoju prácu zodpovedne – by malo byť normálne. To ale normálne nie je, nebolo včera a ani v dobách dávno minulých.

Menejcenný môže byť cennejší ako ctený. Som ochotný o tom vôbec rozmýšľať?

Jakub 2, 1–13

Ty sa posad tu... ty staň tam... vy ste chudobného znevážili... neutuláčajú vás práve bohatí? ...milosrdenstvo sa vyvyšuje nad súd.

(pokračovanie v budúcom čísle)

Milí priatelia,

chcem vám dať do **POZORNOSTI MODLITEBNÝ TÝŽDENNÍK (PRAYER FOCUS BULLETIN)**, ktorého slovenskú verziu už nejaký čas uverejňujeme každý týždeň na našej stránke, www.wycliffe.sk v sekcii „Modli sa“ v podsekcii „Pozvanie k modlitbám“. (Prayer Focus Bulletin) vychádza každý týždeň na www.wycliffe.net v rôznych jazykoch a teraz, vďaka pomoci našich dobrovoľníkov, aj v slovenčine. Cieľom tohto týždenníka je spájať ľudí z celého sveta v modlitebnom zápase za Božie dielo, ktoré On koná v rôznych kútoch sveta. Budeme nesmierne radi, ak sa stanete pravidelnými návštevníkmi našej stránky a v modlitebnom týždenníku nájdete inšpiráciu ku každodenným modlitbám. Týždenník si môžete previesť do PDF formátu jednoduchým kliknutím na prvú ikonku pod hlavným nadpisom a potom vytlačiť. Sme presvedčení, že modlitba je základom každej duchovnej práce a bez nej si našu službu nevieme predstaviť. Ďakujeme vám, že v tejto službe stojíte s nami.

Jaroslav Tomašovský, Wycliffe Slovakia

Z ROKOVANIA RADY CIRKVI BRATSKÉJ DECEMBER 2013

Spoločné modlitby na základe Ján 16, 7-8 viedol Peter Prištiak.

Rada spresnila termíny svojich schôdzí a celocirkevných akcií v roku 2014. Kalendár týchto podujatí je na www.cb.sk a prosíme, aby organizátori ďalších podujatí koordinovali svoje zámery s týmto kalendárom.

Rada navrhla Komisii pre Poriadok definíciu termínu „kazateľ v činnej službe“.

Rada urobila revíziu (na podnet Komisie pre Poriadok) minulých konferenčných uznesení. Keďže väčšina týchto uznesení nestanovovala explicitne, či ide o trvalé alebo dočasné uznesenia, dá sa to predpokladať iba z jeho obsahu. O platnosti uznesení, kde to nie je jasné, bude rozhodovať Konferencia.

Rada prijala návrh predstaviteľov Združenia evanjelických cirkví na spoločné stretnutie rád 25. júna

2014 s hlavnou témou: Staršovstvá – biblický ideál a naša realita.

Rada prijala návrh Evanjelizačno-misijného odboru, aby témou pastorálky na jeseň 2014 alebo na jar 2015 bola evanjelizácia. Tento návrh skonkretizuje v spolupráci so Študijným odborom.

Rada prediskutovala a schválila správu o vizitácii zboru Hermanovce.

Rada oznamuje, že Výkonný výbor Medzinárodnej federácie slobodných evanjelických cirkví (IFF-EC), ktorého sme riadnymi členmi, organizuje valné zhromaždenie v Mexiku 6.-11. októbra 2014 a vyzýva členské cirkvi, aby vyslali okrem svojich riadnych delegátov aj pracovníka s mládežou. Okrem predsedu RCB sa pokúsime v spolupráci s Úniou detí, dorastu a mládeže vyslať aj Jána Máhríka. *Ján Henžel*

KVAPKA Z KLÁVESNICE TAJOMNÍKA RCB

ROK 2014, AKÝ BUDEŠ???

Každý by rád videl „za roh“, ale nie každému sa to podarí. Reálnejšie je predpokladať, čo bude, keď zijdeme „za roh“. Skúsme to teda na poli našej cirkvi: Čo asi môžeme očakávať? Konferencia v roku 2012 predurčila aspoň časť trasy aj pre rok 2014 – predĺžila mandát Rady do konferencie 2015. Bolo to dobré riešenie, alebo len najlepšie zo zlých možností? Ukáže sa to počas roku 2014. A môžete to kontrolovať. Na konferencii teda budeme v tomto roku opäť voliť novú Radu. Nie je to jednoduché. Aj preto, lebo nás je jednoducho málo – teda na zostavenie grémia, ktoré má mať 7 členov, má sa správať „nadzborovo“, teda má byť schopné rozhodovať bez zaujatosti či konfliktu záujmov. Nie som prorok, ale ak nám Pán Boh osvieti a požehná volebnú procedúru, znovu budú členovia Rady (kazatelia) stáť pred dilemou: čo je mojím prvotným cieľom? Mój zbor, alebo moja cirkev? Pre niektorých veľmi ťažká dilema.

V oblasti financovania náznaky a odhady poukazujú na to, že sa veľa nezmení. Na Slovensku zatiaľ nie je reálna odluka cirkvi od štátu. Nie je chuť ani odvaha na oboch stranách.

V rámci hospodárenia s našimi vlastnými zdrojmi sa v roku 2014 zrejme posunieme (ak to konferencia odobrí) k ďalšiemu stupňu zmeny tvorby prostriedkov pre činnosť cirkvi. Výraznejšie sa prejaví to – ja to volám „malá solidarita“ –, keď sa tvorba zdrojov pre činnosť cirkvi bude vytvárať na základe lokálnej ekonomickej sily zborov, bez ohľadu na počet ich členov.

Konkrétna podoba tejto myšlienky bude predmetom rozhovorov v senioročoch a na konferencii 2014. Ale bude to rozhodne jeden z pozitívnych pohybov.

U našich bratov za riekou Moravou sa rok 2014 zapíše ako prelomový. Česká vláda definitívne rozhodla o reštitúcii cirkevného majetku a 1. 1. 2014 sa začal proces odluky cirkvi od štátu. Naša sesterská cirkev by mala postupne dostať zhruba 761 miliónov českých korún (cca 30 mil. €). Bude to proces časovo rozdelený na 30 rokov. Veľmi zjednodušene povedané, začne postupná odluka cirkvi od štátu, ktorá vyvrcholí v roku 2030, teda po 17. rokoch. Na mimoriadnej konferencii CB ČR v novembri 2013 v Brne došlo k dohode, že prostriedky, ktoré bude štát postupne posilať, sa rozdelia v pomere 90% priamo do kompetencie zborov a zvyšných 10% pre činnosť cirkvi bude zahrnutých do rozpočtu cez ústredie. Existuje taká, hmmm... cirkevná? ľudová? múdrosť, ktorá hovorí: „Kto nemá peniaze, má diabla, kto má peniaze, má diablov dvoch...“. Zo srdca prajeme našim bratom, aby s diablom narábali tvrdo a budeme ich aj modlitebne podporovať.

V roku 2014 sa zrejme budú realizovať aj niektoré investičné aktivity. Michalovce dokončujú prestavbu modlitebne, v Žiline zrejme zatnú čakanom do zeme už čoskoro. Vo Vranove je prvá fáza zrealizovaná, ale aktivity budú pokračovať. V oblasti realít sú v pohybe aj ďalšie zámery, ale zatiaľ nie sú zrelé ani do tejto úvahy. Veľmi vás prosím, aby sme sa za rok 2014 modlili. Budeme to všetci potrebovať. *Ivan Markuš*

OMILOSTENÍ TRESTANCI

ŠTEFAN MARKUŠ,

Po prilete do Berlína svoje oslobodenie zdôvodnil politickými kauzami. Blížiaci sa zimná olympiáda v Soči, ruské predsedníctvo vo Veľkej osmičke, možný ďalší zinscenovaný proces proti nemu, tlak bývalého ministra zahraničných vecí Nemecka na Putina a iné. Majetok niekdajšieho najbohatšieho ruského oligarchu sa v čase jeho zatknutia pohyboval na úrovni 15 miliárd dolárov. Jeho terajší zostatkový majetok v zahraničných bankách sa odhaduje na 200 miliónov eur. Zbohatlík je hmotne zabezpečený, na živobytie svojej rodiny si nemusí zarabať do konca života.

Uvedené čísla sú zaujímavé, i keď bežní občania nevedia, ako sa Chodorkovskij mohol dostať k takému zázračnému majetku. Prečo ho ruské sudy vykázali do gulagu? Platil, či neplatil dane? Na verejnosť prenikla jediná overená informácia, že Európsky súdny dvor pre ľudské práva prikázal Najvyššiemu súdu Ruskej federácie uzavrieť spor a anulovať právne pohľadávky voči nemu. Na verdikt súdu bude svet v roku 2014 netrpezlivo čakať. Na celej veci pre nás nie je podstatné, či miliónár je alebo nie je vinný. Dobrou správou je, že Putin udelil Chodorkovskému milosť. Nelútostní exekútori po celom svete vymáhajú súdne pohľadávky a dostávajú mnohých do neriešiteľných situácií. Na Slovensku exekútori v roku 2013 zabavili nesolventným dôchodcom dokonca aj strechu nad hlavou. Deti neplatičov sa ocitli v domovoch. Charles Dickens v novele *Vianočná koleda* plasticky vykreslil postavu krutého uzurpátora dlžôb Mr. Scroogeho. V anglicky hovoriacich krajinách sa jeho meno zmenilo na synonymum lakomého úžerníka a vydrígroša, ktorý hrabe pre seba a na druhých nemyslí. Bezočivé správanie Dickensovho hrdinu však do-

**Michail Chodorkovskij,
najznámejší politický
väzeň posledných
rokov, bol omilostený.
Bývalý ropný magnát
Ruska si v nápravných
zariadeniach na Sibíri
odsedel viac ako desať
rokov. Údajne pre
daňové podvody,
ktoré dosiahli výšku
550 miliónov dolárov.**

kázala zmeniť vianočná zvešť. Chodorkovského peripetie v Rusku pripomínajú Scroogeho praktiky. Ibaže exekútorom je štátna moc a jej kruté vymáhacie metódy sa nezmiernujú v duchu Vianoc, ale z „humanitárnych dôvodov“. „Sociálna“ veľmoc neznáša majetných a misériu chudoby sa usiluje riešiť vlastníctvom iných.

Poučením je, že o týchto praktikách vedeli aj starovekí izraelskí proroci. Jeden veľký z nich ohlasoval: „*Duch Pána Boha je nado mnou, lebo ma Hospodín pomazal, poslal ma hlásať radostnú zvešť chudobným, obviazať rany tým, čo majú skrúsené srdce, zvestovať slobodu zajatcom a väzneným prepustenie, ohlásiť rok Hospodinovej priazne...*“ (Iz 61, 1–2). Boh zaslúbil poslať svojho Syna na zem, aby vyhlásil „rok milosti“ (Roháček), a ten už trvá skoro 2 000 rokov. Tie isté slová zopakoval Ježiš, keď sa ujal v Nazarete svojho poslania. Pridal iba poznámku o „*vrátení zraku slepým*“ (Lk 4, 18).

Nemáme pocit, že žijeme stále v nejakom gulagu? Udelenie amnestie väzneným platí aj pre takých, čo sa necítia vinní a ktorí dokazujú, že boli krivo obvinení a problémy zavinili druhí. Áno, tí iní sú príčinou, že som odkázaný na milodary a na život v zadlžení. Nazdávam sa, že Ježišov komentár k dávnemu proroctvu je mnohovravný, lebo súčasná generácia stráca zrak. Či nepotrebujeme obnoviť naše videnie? Ak evanjelium hovorí o vrátení zraku, potom sa pýtame: vrátiť videnie k čomu? No k pôvodnej dobrej zvesti. K videniu bez farebných skiel. Úlohou našej doby je nachádzať zdroje k očisteniu zraku. Potrebujeme vnímať hodnoty evanjelia v pôvodnom znení a vracat sa k reformačnému odkazu cirkvi. Kiež by bol rok 2014 rokom nášho ozdravenia a prezretia.

DIALÓG 01/2014, VII. ročník

MLADÝCH

EDITORIÁL

Je vôbec možné zvládnuť manželstvo, deti, domácnosť, prácu, ktorá ma naplňuje, realizáciu vlastných želaní a schopnosti? Túto otázku som si položila už mnohokrát a stále nemám jednoznačnú odpoveď. A mám pocit, že nie som jediná! Čo je úlohou ženy, myslím tým, kresťanskej ženy? Byť dobrou manželkou a matkou? To určite áno, ale „len“ to? Vari nemôže žena chcieť od života „viac“? Ale, čo je viac ako keď váš manžel povie, že sa lepšie oženil nemohol a pre vaše deti ste tou najlepšou mamou na svete? Nevieť si predstaviť, aká pracovná pozícia by mohla toto prekonať. Byť svojmu manželovi a deťom oporou a vytvárať domov, kde sa budú stále radi vracáť, je zrejme ten najkrajší a zároveň aj najnedocenejší „kariérny“ úspech.

Mám pocit, že v dnešnej dobe, ktorá si žiada mať aspoň jednu vysokú školu, je povolanie „ženy v domácnosti“ nesmierne zaznávané, a to aj napriek tomu, že patrí medzi veľmi náročné. Nie som si však istá, či si to naše okolie dostatočne uvedomuje a či si to uvedomujeme aj my samy. Naše motívy pracovať sú neraz spôsobené nie finančnými potrebami našej rodiny, ale našou vlastnou túžbou po uznaní a rešpekte. A zvyčajne, toho sa nám dostane viac v práci ako doma. Ja sama som patrila k týmto ženám a s odstupom času môžem zodpovedne prehlásiť, že to nie sú správne dôvody, ktoré by nás mohli motivovať k úspechu v pracovnej oblasti. Pán Boh nás predsa stvoril predivným spôsobom a každé z nás dal dary, ktoré by sme mali využívať najlepšie ako vieme. Ak Pán smeruje naše kroky do práce (či už učiteľky, lekárky, informatičky, či starostky) nemali by sme hľadiť na okolie a báť sa ako nás budú druhí posudzovať. Bez ohľadu na to, či budeme ženou v domácnosti, alebo docentkou na vysokej škole, Pán Boh vidí do nášho vnútra a vidí naše skutočné motívy, aj keď ich iní často nevidia. Nepochopenie okolia by však nemalo byť dôvodom, prečo sa zo všetkých síl nesnažíť využiť všetko, čo nám Hospodín nadelil na budovanie Jeho diela.

Jana Lesňáková

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

redakcia: **Jana Lesňáková (Cabadaiová)**
Šimon Evin
Juraj Sabol

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mediasvatava.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

kariéra božej ženy

Kariéra je profesijná dráha, spojená s úspechom, uznaním, postavením a samozrejme lepším finančným ohodnotením v pozitívnom, ale aj v negatívnom zmysle.

V 1Tim 6, 10 sa píše, že koreňom všetkého zla je milovanie peňazí. Je veľkým darom obstať v tejto skúške ak má človek príležitosť získať dobre platené miesto alebo dobré postavenie. Túžba po úspechu, uznaní, bohatstve bola, je a bude príčinou nepokojov a pádu človeka, a príčinou nejednej rozbitej rodiny a námetom na rozprávky, kde dobro víťazí nad zlom. Samozrejme, to všetko nie je zlé, veď mnoho kresťanov je na vysokých pozíciách, majú prosperujúce firmy a veľa kresťaniek zastáva vysoké posty a dôležité úlohy vo firme, spoločnosti, a pritom žijú skromne a Boh ich používa pre svoje dielo... ale všetko má svoj čas a miesto pod slnkom.

Rozmýšľaš o svojej budúcnosti a pýtaš sa kde je to tvoje miesto? Určite nebolo jednoduché rozhodnúť sa pre štúdium,

keď si mala 15 alebo 19 rokov. Možno si si vybrala profesiu, ktorej budeš musieť obetovať veľa, aby si získala a udržala si zamestnanie a po absolvovaní náročného štúdia by si sa možno chcela najskôr dobre zamestnať, získať pracovné skúsenosti, aby si sa po materskej dovolenke mala kde vrátiť. Keďže v dnešnej dobe je nevyhnutné, aby žena pracovala a nie je jednoduché si zabezpečiť bývanie a tak skôr ako si založíš rodinu, je samozrejme dôležité mať na pamäti aj tento aspekt. ...no keď získaš dobrú prácu, plat a postavenie, môže byť veľmi ťažké sa so všetkým rozlúčiť a rozhodnutie mať deti odkladáš alebo obmedzíš len na jedno max. dve deti, aby si sa mohla rýchlo vrátiť do práce, aby si neprišla o všetko, čo si tak krvopotne získala, aby ste mohli platiť hypotéku, aby ste si mohli dovoliť viac... Ak sa rozhodneš mať detičky hneď po škole, tak budeš zase tlačaná, aby si čo najskôr nastúpila do zamestnania, pracovala na sebe, uplatnila sa na trhu práce... No, ak nemáš na prvom mieste Boha a nevnímaš svoje poslanie ako ženy a matky, môže sa stať, že sa ocitneš v bludnom kruhu a pod silným tlakom spoločnosti, ktorá sice potrebuje rodinu ako základ, no vytesňuje ju na okraj záujmu.

Ak ti Boh dal snúbenca, manžela, rodinu a múdrosť a talent, ktorý nechceš zakopať, dôveruj Bohu, že ti v správnom čase dá príležitosť na zúročenie tvojho talentu a rokov náročného štúdia. No najskôr investuj do výchovy detí a rodiny, aj keby všetci tebou opovrhovali a hovorili: Je to bláznovstvo! Ak ti Boh zatiaľ nedaroval manžela a rodinu, nezabudni slúžiť svojmu Bohu a pracovať ako najlepšie vieš, no nech tvoje srdce neprilne k peniazom alebo úspechu, ktorý dosiahneš!

Povzbudenie na záver: Daniel so svojimi priateľmi nepristúpili na „pravidlá hry“ vtedajšej spoločnosti/dvora a napriek tomu, že všetci okolo nich jedli pokrm kráľov, aby prospievali a zvýšila sa tak ich šanca na úspech, Daniel a jeho priatelia sa rozhodli ísť inou cestou – robiť to, čo chce od nich Boh! Výsledok: „...a nenašiel sa z nich zo všetkých ani jeden taký, ako bol Daniel, Chananiáš, Mišael a Azariáš, a stávali pred kráľom.“

Asi nie som ten správny človek, ktorý by mal písať o kariére. Od detstva ma vždy lákalo skôr dobrodružstvo. Chcela som byť kozmonautkou, riaditeľkou cirkusu, alebo aspoň spisovateľkou. Nad tým, kam to chcem v živote dotiahnuť, som sa nikdy veľmi nezamýšľala. V podstate som vždy s Pánom Bohom prediskutovala v modlitbe len najbližší krok a viac som neriešila.

Dnes som v poslednom ročníku doktorského štúdia v odbore všeobecná jazykoveda. Nedostala som sa sem z túžby po akademickej kariére, ani preto, že by ma naplňovala vedecká činnosť. Dôvod, prečo som tu, je asi taký, že som potrebovala dostať od Pána Boha lekciu. O tom, že niekedy nás pozve do vecí, ktoré nám prirodzene nejdú, aby nám ukázal, že On je tu stále Pánom a aby pracoval na našej vytrvalosti. Tiež ma naučil, že nemusím vždy len pasívne čakať na ďalší krok a naslepo sa pohybovať od jedného životného „checkpointu“ k ďalšiemu (aj

keď je to vzrušujúce). Svoj plán pre môj život mi chce postupne zjavovať a ja sa mám na ňom aktívne zúčastňovať.

Jedným z našich spoločných dobrodružstiev bolo, že mi poslal do cesty muža, dnes môjho snúbenca. Boží plán teda už skúmame vo dvojici. Všade počúvame, že sa nedá prežiť, ak človek nemá aspoň dve práce, ak nepracuje od rána do večera a občas aj cez víkendy, ak nekradne, ak má viac ako dve deti a podobne. Nie je to však kruté klamstvo dnešnej doby? Ak je rodina ešte stále Božím projektom, On sa o ňu postará lepšie, ako to my ľudia dokážeme z vlastných síl a nám sa oplatí investovať čas do jej budovania. Verím, že rodina nie je prekážkou osobného rastu, ani pochovaním toho, čo máme v živote dosiahnuť. Je pre mňa spôsobom, ako na tento svet prinášať Božie kráľovstvo. Je to Boží projekt a my dvaja sa už veľmi tešíme na to, keď nám naňho začnú plynúť prostriedky z Božích fondov.

Dovtedy môžeme pracovať. A keďže počítame s Božími fondami, motiváciou pre nás nemusí byť snaha čo najviac zabezpečiť rodinu, ale túžba budovať Božie kráľovstvo, vo všetkom poslúchať nášho Pána, milovať nešťastných a ukazovať strateným cestu k Nemu. Nie sme idealisti, ale máme Otca v nebi. Môj kolega doktorand, ktorý je aj manželom a otcom, sa raz vyjadril: „Môj otec vychoval sedem detí. A ja by som sa nepostaral o jedno svoje?“ Aj náš Otec vychoval už veľa detí. Nemá dosť lásky, aby sa postaral aj o nás?

Jarmila Kušnieriková

tieto články, ako aj mnohé iné, nájdete na dialog-mladych.blogspot.com

Od detstva som vždy mala túžbu robiť Niečo s veľkým N. I keď sa moje sny a plány čo to „niečo“ má byť menili častejšie ako som ich vôbec dokázala sformulovať, vedela som, že to bude niečo úžasné a dôležité; že ja budem dôležitá a úžasná.

Keby sa však niekto pozrel na môj každodenný život, tak by asi urobil záver, že som v tom zlyhala. Pravda, moja práca asi nie je veľmi dôležitá a moje každodenné cestovanie vo vlaku je všeličo, len nie úžasné. Avšak,

i napriek tomu sú moje túžby naplnené a moje srdce úplne spokojné. Dôvodom je, že odkedy som v dospelosti uverila, zmenilo sa moje srdce a aj moje ambície.

Práca je pre mňa stále dôležitá, aj budovanie mojej kariéry, ale mám iný nadhľad na celú vec. Pre mňa, ako Božiu ženu, je mojou kariérou na prvom mieste budovanie Božieho kráľovstva. Moja práca mi to dovoľuje, lebo je pre mňa prostriedkom ako chváliť Boha, spoznávať nových ľudí a zarábať peniaze, ktoré môžeme ako rodina použiť na podporenie zboru a ľudí, ktorí to potrebujú. Tiež to pre mňa znamená, že ak musím pracovať nadčas, alebo robiť niečo, čo ma nebaví, je to v poriadku, lebo to robím pre vyšší cieľ, pre väčšieho šéfa. A v tom sa ťažko hľadajú miesto na sťažnosti alebo frflanie.

Verím, že byť veriacou v dnešnom svete nie je vždy ľahké, ale na pracovisku to je skutočne pozhnaním. Nielen, že mám perspektívu väčšieho plánu, ale cítim aj veľkú slobodu ohľadne priorit. Predovšetkým v otázke materstvo verus kariéra, ktorá je pre mnohé ženy kameňom úrazu, je pre mňa jasná voľba materstvo, a to bez akejkoľvek výčitky voči sebe.

Pravdou však ostáva, že ešte stále neviem čo chcem robiť až budem „veľká“. Ale myslím si, že to je v poriadku, pokiaľ to budem robiť správne.

Filipa Donaldson

darovaný dar

„Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna...“ (Jn 3, 16).

Ten verš poznáte, však? Boh je darcom, ale aj darom. Jeho charakter je dávať, rozdávať, dávať samého seba. Ako by ste nazvali túto Božiu charakteristiku? Pomôžem. Ak sa dobrá správa, Evanjelium Ježiša Krista šíri, čo to je? Misia. Božia vlastnosť, aj keď to robí cez ľudí je byť misionárom. Znamená to „rozdávanie“ život zachraňujúceho, najdôležitejšieho daru. To je misia.

Som rád, že sa za posledné roky pojem „misia“ v našej cirkvi celkom udomáčuje. Som vďačný za odvážne Lenky a Márie a všetkých, ktorí nám odhaľujú podstatu Božieho srdca: vydať svoj život a Evanjelium pre druhých. Úprimne vám ďakujem.

Znepokojuje ma však iné. Ako pôsobil Boh cez Izrael, cez Ježiša či cez apoštolov? Napriek rôznym špecifikám vidíme, že misia stovky či tisíce kilometrov vzdialená bola výnimočnou udalosťou. Bežní širitelia Božieho kráľovstva, Božích darov, misionári, počas svojho života málokedy opustili svoje domáce mestečká či blízke okolie. Čo tým chcem povedať? Dnes, sme sa dostali do zaujímavého protipólu. Už sme trochu viac ochotní modliť sa a podporovať misionárov v Afrike... ale je nám ťažké postaviť sa k oknu a pozorovať ľudí, ktorých nám Boh denno denne a neustále posiela.

BLOGervin

Trochu k dejinám. Európa má a ešte len bude mať obrovské problémy so svojou identitou. Pritom práve náš svetadiel bol vždy kolískou intelektuálnej či duchovnej obrody pre celý svet. V dobrom aj zlom. Dejiny sa opakujú. Dobré aj zlé globálne veci vychádzajú z Európskych a Severoamerických veľkomiest. Sú centrom verejnej mienky, svetovej morálky, spirituality, internetu, politiky, vzdelania, zdravotníctva či filozofie.

Mojou otázkou pre nás je, prečo sa tak málo modlíme a podporujeme misiu na týchto celospoločensky vplyvných miestach? Že je to ťažšie? Áno, je. Pod našimi oknami je to vždy najťažšie.

Viete kde začali Letnice. Len si ich krátko zdefinujeme. Bol to vyliaty Boží oheň zrozumiteľného Evanjelia pre celý svet. Tento oheň začal v centre náboženstva, intelektuálneho a obchodného sveta na blízkom východe. Ježiš dokonca učeníkom prikazuje, že tam majú začať smisiou.

To je „frajerina“... Som veľmi vďačný, že misijná teológia sa krvopotne derie do našich obzorov. Začnime ju skúmať a aplikovať ešte dnes v našich susedstvách. Verte, že ľudia čakajú.

E.

<http://ranajksjezisom.blogspot.com>

Mesites

Křesťanská turistická agentura Mesites již šestnáctým rokem nabízí ubytování v apartmánech u moře v Chorvatsku za skvělé ceny!

LETNÍ DOVOLENÁ V CHORVATSKU

V nabídce najdete celkem **32 apartmánů** v **12-ti vilách**, ve třech lokalitách **Istrie, Marušiči u Makarské, ostrov Pag**. Vily jsou vzdáleny od moře 20m až 600m.

Apartmány jsou různé velikosti/kapacity: pro 2 až 10 osob. Celková kapacita všech apartmánů je dohromady 177 osob. Ceny apartmánů při plné obsazenosti se pohybují:

- v červnu a září mezi 5,2 € - 16,5 €/osobu/den
- v červenci a srpnu mezi 7,4 € - 20 €/osobu/den

Podrobnosti, fotografie vilek, jednotlivých pokojů, pláží atd. najdete na:

www.mesites.cz

Využitím služeb "Mesites" současně podpoříte misijní práci manželů Dohnalových v Chorvatsku. Objekty jsou ideální pro rodinnou, sborovou dovolenou i dovolenou studentů a mládeže.

Objednávejte, dokud jsou ještě volné termíny!

kata.mesites@seznam.cz

Skype: katadohnal GSM: +385911235424

Zapojte sa aj vy do tvorby Dialógu: svatava@internet.sk,
v diskusnom fóre na: www.mediasvatava.sk, aj písané na adresu redakcie.